

Buurt helden

Berichten van het front

Je moet wel haast gek zijn in dit land en in deze tijd om je nek maar te blijven uitsteken ...Als je veel wilt verdienen en een *design* werkomgeving zoekt, kun je je beter specialiseren in de handel in mooie nieuwe beleids- termen zoals de term *frontliners*.

Nee, deze mensen beschikken nog steeds over een ideaal, een *shockproof* persoonlijkheid en zij houden echt van mensen, dat kan niet anders.

Ga ze maar eens na, het rijtje dat in deze bundel ten tonele wordt gevoerd:

4 **Mohamed Ajuau** is kickbokser én jongerenwerker en sleurt hangjongeren de goede kant op –met steun van woningbouwvereniging Het Oosten.

John Reindertsen is niet alleen garagehouder maar ook vakdocent en sociaal werker; samen met zijn vader maakt hij van de moeilijkste jongens van Overvecht gediplomeerd monteurs.

8

12 **Suze Smit** en **Mirjam Wijnands** bellen als Achter de Voordeur team voor De Woonplaats aan bij multi-probleem huurders en trachten als "bemoeizorgers" mensen weer hun lot in eigen handen te laten nemen.

Herman Koers beheert als huismeester voor Ymere een van moeilijkste woningcomplexen in Amsterdam en weet het vertrouwen te winnen van de Hopy Boys en van de Roma kinderen.

16

Marlène Ramgolam is de drijvende kracht achter Studio Peperklip, in ook al geen makkelijk wooncomplex in Rotterdam, en weet daar vrouwen van vele nationaliteiten uit hun isolement te krijgen met een combinatie van leren en gezelligheid.

24

28

Carla Tinschert probeert in Groningen allochtone vrouwen die een negatief beeld hebben van hun eigen vaardigheden zover te krijgen dat ze een eigen bedrijfje beginnen.

Bien Hofman gelooft niet zo in “achterstands-wijken” maar wel in educatieve idealen en wil bewoners de gelegenheid geven om nu eens hun verhaal te vertellen aan professionals.

32

De SEV koos voor u deze acht “buurthelden” om te laten zien hoe het is om dat waar wij als beleidsmakers de mond vol van hebben in praktijk te brengen: sociale cohesie, activerend arbeidsmarkt beleid, intensief beheer, wonen-leren-werken, noem alle kreten maar op.

Op misschien Bien en John na zijn zij nauwelijks bekend buiten hun directe omgeving; en er zijn gelukkig nog steeds velen zoals zij. Je hoort ze ook niet of nauwelijks klagen over bureaucratische belemmeringen en gebrek aan steun van bovenaf: het zijn opgeruimde mensen die het vanzelfsprekend vinden dat ze doen wat ze doen.

Maar zo vanzelfsprekend is dat niet. Het zijn bepaald niet de hoogst gewaardeerde banen. Je moet behoorlijk stevig in je schoenen staan en goed in je vel zitten om dag in dag uit dit werk te blijven doen als voorpost in de geïndividualiseerde en “verhufterde” samenleving, terwijl je op het andere front vaak ook nog bureaucratische gevechten moet voeren met achteroverleunende instanties die voortdurend rapportage- en prestatie-verantwoording eisen. Laten we er met zijn allen maar eens over nadenken hoe we het leven van deze mensen, deze *frontliners*, lichter kunnen maken, zodat er meer mensen zullen komen die zich laten inspireren door hun voorbeeld.

Jeroen Singelenberg
Programmaregisseur SEV

Mohamed Ajuau

Door Rhea Bogaart

‘Ik kan in hun schoenen staan.’

In Amsterdam Osdorp werd in de vroege zomer van 2006 een bijzonder convenant getekend: een afspraak tussen buurtbewoners en de zogenoemde hangjongeren uit diezelfde buurt om samen op verschillende, positieve manieren met de buurt en haar bewoners bezig te zijn. Denk hierbij aan het organiseren van buurtactiviteiten, het voorkomen van overlast, het samen werken aan de veiligheid in de buurt en het maatschappelijk betrokken raken van de jongeren bij de wijk. Dit initiatief werd gesteund door twee woningbouwverenigingen (Het Oosten en AWV, red.) en Kansweb. Mohamed Ajuau is ambulant jongerenwerker bij Kansweb. Een jaar na het tekenen van het convenant vertelt hij...

Enorme kloof

‘Toen we begonnen met dit project, viel direct op dat er een enorme kloof tussen de ouderen en jongeren in deze wijk was. Ik heb het gevoel dat die kloof in de loop van het jaar een stuk kleiner is geworden. Wat dat betreft vond ik het een indrukwekkend project. De jongeren zijn actief bezig geweest in hun eigen wijk. Zij hebben bijvoorbeeld voor de buurtbewoners gekookt en hebben excursies en buurtfeesten georganiseerd. Ze zien elkaar vaker. Er is nu regelmatig contact. Dat geeft mij voldoening.’

‘Als Ambulant jongerenwerker ben ik al een tijd actief in Osdorp. Ik geef onder anderen kickbokslessen aan de jongeren in de wijk. Er was hier een vast jeugdhonk, dat helaas niet meer toegankelijk is. Er liggen wel plannen voor een nieuwe plek, maar die zijn nog niet rond. In de tussentijd proberen wij op allerlei manieren het gat te dichten.

Ik ken de jongens goed en ik denk dat ik ze goed kan stimuleren om dingen aan te pakken. Het was vanuit mijn positie een kleine stap om bij dit project de begeleiding van hen op mij te nemen.’

Positieve ontwikkelingen

‘Ik kom uit hetzelfde milieu als deze jongens. Ik begrijp ze heel goed en kan me goed in hen verplaatsen. Ik kan als het ware in hun schoenen staan. Ik heb in hun schoenen gestaan. Ik heb een band

met ze. Natuurlijk moet voor dit werk je hart bij hen liggen. Het geeft me een heel goed gevoel wanneer ik zie dat deze jongens zich positief ontwikkelen. Wanneer ze me vertellen dat ze een goede stageplek hebben gevonden of me trots hun diploma komen laten zien. Dat voelt echt fantastisch!’

‘Dit project heeft veel verschillende aspecten. Daardoor hebben de jongeren veel gezien en kunnen laten zien.

Zo moesten ze bijvoorbeeld actief ouderen leren kennen. Ze zijn de deuren langsgedaan en hebben gesprekken gevoerd. Met goede resultaten. Waar vroeger mensen met een boog om de jongeren heen liepen, stoppen ze tegenwoordig voor een praatje. De jongens groeien daar ook door. Ze voelen zich waardevol.’

‘Er was op een gegeven moment ook een activiteit met buurtbewoners waar zich spontaan een homofiel stel voor aanmeldde. Ik moet eerlijk zeggen dat ik bedacht was op ongenueerde reacties van de jongens. Maar het tegendeel was waar. Ze stonden open voor deze mensen, en het is een zeer gezellige activiteit geworden. Dat was erg goed om te zien.’

Laat ze maar aanbellen

‘In mijn ogen is alles heel positief verlopen. Er zijn geen dingen die niet voor herhaling vatbaar zijn. Daarom hebben wij ook met ze afgesproken dat we verder gaan. De financiële steun van de woningbouwverenigingen houdt straks op. Wij willen niet dat dit automatisch betekent dat het project stopt. We willen de jongens leren zelf subsidies aan te vragen. Maar we willen het project ook breder maken. We hebben nog lang niet iedereen in de wijk bereikt. We denken aan een samenwerking met de VVE’s. Maar ook aan een persoonlijke benadering door de jongeren. Laat ze maar aanbellen bij bewoners en ze uitnodigen voor een activiteit.’

‘Negatieve dingen heb ik eigenlijk niet gezien tijdens dit project. Ja, soms werd er een beetje gemopperd. Er werd bijvoorbeeld een rondleiding georganiseerd door de Spaarndammerbuurt, om monumenten te bekijken. Dat vonden de jongens niet echt spannend. Maar ze zijn wél gekomen. En ze hebben dus ook kennis opgedaan en iets nieuws gezien.’

Gedraag je

‘Wat ook opviel, was dat bij elke vergadering of bijeenkomst de jongeren aanwezig waren. In het begin liep dat niet altijd even soepel. Sommige mensen weten niet goed hoe ze met deze groep om moeten gaan. Dan reageren ze geïrriteerd, waardoor de jongeren zich weer afgewezen voelen en soms grof kunnen reageren. In zo’n geval wilde ik het woord nog wel eens namens hen voeren. Dat accepteerden ze dan ook. Ik heb ze vaak gezegd: “Gedraag je, laat zien dat je het wel kunt en dat je positief wilt zijn.” Dat hielp.’

‘Deze jongens roepen snel dingen. Je moet weten wat daarvan serieus is en wat wordt geroepen om het roepen. Ik merkte dat de andere partijen, zoals de woningbouwverenigingen, alles wat ze riepen serieus namen, waardoor nog wel eens onnodig commotie ontstond. Ik heb toen tegen de jongens gezegd: “Let op wat je zegt! Je moet het straks zelf waarmaken.” Dan bonden ze vaak in.’

‘Wat ik een mooi moment vond, was de excursie in eigen buurt. We zijn met de jongens naar een huis geweest waar verstandelijk en lichamelijk gehandicapte mensen in de dagbehandeling zitten. De jongens waren erg onder de indruk van wat ze zagen. Ze zeiden: “Ik ben jong en gezond, en dat kan zomaar weg zijn. Ik waardeer wat ik heb nu veel meer.” Uit dat bezoek is zelfs een plan gerold. Ze willen één uur in de week vrijwilligerswerk in of rond dat huis doen. Bijvoorbeeld wandelen met de bewoners of een andere leuke activiteit. En wanneer dat goed gaat, willen we proberen dat uit te breiden.’

‘Afgelopen juli hebben we het project afgesloten met een groot feest. Er waren twee jongens die op eigen initiatief een PowerPoint-presentatie hadden gemaakt over het verloop van het jaar. Die hebben ze zelf gepresenteerd aan de aanwezigen. Dat vond ik zo’n mooi initiatief. Dan ben ik echt trots op ze.’

Schrijf ze niet te snel af

‘Met dit soort jongeren is het belangrijk dat je geduld hebt. Schrijf ze niet te snel af. Neem ze serieus en beloon ze. Dit project heeft bijvoorbeeld als beloning dat de groep op kamp gaat. Daar werken ze dan ook voor.’

Op 1 oktober 2007 hebben we weer een bijeenkomst met de jongeren en de buurtbewoners belegd. Om te bepalen wat we volgend jaar concreet gaan doen. We willen ze weer een nieuw convenant laten tekenen. Zo blijft het fris en spannend. Bovendien maken we het dan officieel. Een beetje professionaliteit geeft hun ook het gevoel dat ze serieus genomen worden. Dan zijn ze ook bereid zich aan de afspraken te houden en zich voor het project in te zetten.’

‘Ik hoop dat dit project zich in de toekomst blijft ontwikkelen en verbreden. Dat de broertjes en zusjes van de jongens die hier nu bij betrokken zijn het voortzetten, en de generatie daarop ook weer. Dat we iets hebben neergezet dat niet verloren gaat, maar dat zich ontwikkelt. En, goed voorbeeld doet goed volgen, toch?’

Een deur naar de toekomst

‘Volgens mij wordt er te veel over jongeren gepraat, terwijl er met ze gepraat moet worden. Vraag wat ze willen. Dan zul je verrast zijn over hun betrokkenheid. Vaak wordt geld dat voor dit soort groepen jongeren bedoeld is verkeerd besteed. Dit project heeft bewezen dat het anders kan. Hier zijn concrete resultaten behaald en is een deur naar de toekomst geopend. En dat lijkt me nou precies de bedoeling.’

Hangjongeren Osdorp

De SEV is, samen met een fotografe, ook vertegenwoordigd bij de evaluatiebijeenkomst op 11 juli. We komen vroeg aan en de jongens zijn druk in de weer met de voorbereiding. Ze maken de zaal in orde en helpen bij het eten koken en afwassen. Ik besluit praatjes aan te knopen. Vooraf was ik gewaarschuwd dat de jongens niet 'zo praterig' zijn. Dat valt bijzonder mee. Een aantal vraagt zelfs: 'Komt u mij ook interviewen?'

Khalid, die HBO Sport doet: 'Ik ben hier door mijn vrienden gekomen.' Tegen een vriend: 'Ik ben bezig met een interview, zie je dat niet?' Khalid doet mee om 'een goede naam' in de buurt te krijgen: 'Ik wil niet dat de mensen een negatief beeld van ons hebben.' Op de vraag of het helpt, zegt hij: 'Ja, ik merk dat ik anders word bekeken dan vroeger.'

Rachid doet de opleiding Sociaal Cultureel Werk: 'Ik ben zelf één van die jongeren waar je met dat werk iets voor kunt betekenen. Ik kan me heel goed verplaatsen in allochtone jongeren. Nederland is nog geen multicultureel land. Als ik in een, zeg maar, Hollandse buurt kom, krijg ik nog steeds te horen: "Wat doe jij hier?" Met zo'n project als dit kunnen jongeren heel veel leren. In een groep zijn ze anders dan alleen. Alleen passen ze zich meer aan. Dat moeten ze ook doen in een groep. Er zijn veel excursies. Ze maken kennis met andere mensen, oudere mensen. Ik loop stage bij Mohamed. Ik werf de jongeren.'

Kenan Uzunovic, de wijkhuismeester: 'We doen ons best om het negatieve imago van de jongeren in Osdorp om te zetten naar een positief beeld. Osdorp heeft genoeg negatieve publiciteit gekregen. Ik werk ook met een groep van jongere kinderen van zo'n negen à tien jaar. Daarmee doe ik vuilprikacties. We maken de buurt schoon, of een complex. Ook rondom de school zijn we actief. De mensen die dat zien, zijn laaiend. We krijgen veel opgestoken duimen.'

Omar, ROC ASA juridische dienstverlening: 'Vroeger kenden de buurtbewoners raar naar ons. Als ze ons in een groep zagen, leek het of ze bang waren. Nu zeggen we elkaar gedag. Het is jammer dat er geen jeugdhonk is gekomen. Nu we ouder zijn, hebben we dat niet meer nodig. Maar onze broertjes wel. Die moeten nu verder. We laten het nu aan onze broertjes over.'

Mijnheer de Jong, bewonerscommissie De Drie Wachters: 'Ik ben erg voor dit project en ben zoveel mogelijk overal bij. Het is toch een wisselwerking van geven en nemen. Deze groep jongeren is erg sympathiek. Zelf heb ik vroeger in het jeugdwerk gezeten. Daar blijf je zelf jong bij. Ik ben drieëndertig jaar Amsterdam uit geweest. Ik kende het fenomeen 'hangjongeren' niet. Het is een ramp dat de Osejan (voormalig jeugdhonk) weg is. Ze moeten een plek hebben. Het stadsdeel moet echt over de brug komen. Maar het gaat altijd om geld, geld, geld.'

John Reindertsen

Door Rhea Bogaart

‘Je moet van ze houden.’

In de Utrechtse wijk Overvecht draait sinds een klein jaar een project dat moeilijk plaatsbare jongeren een opleiding tot automonteur biedt. Niet door ze de hele dag aan de schoolbanken vast te ketenen, maar door ze zoveel mogelijk de praktijk te laten ervaren. ‘Dit soort jongens is niet gebaat bij bergen theorielessen. Ik laat ze hier ervaren wat het werk echt inhoudt, en daar zie je ze van opbloeien,’ aldus initiatiefnemer en garagehouder John Reindertsen.

Aandacht en begrip

Gezeten in de daarvoor speciaal ingerichte koffiehoeck, compleet met kinderspeelgoed, een leestafel en comfortabele stoelen, vertelt John: ‘De wijk Overvecht is de afgelopen jaren achteruit gehold. Volgens mij heeft dat te maken met het onbegrip tussen de verschillende groepen bewoners. Dat heeft gewoon aandacht nodig. Kijk, vroeger hadden we hier veel klanten uit oud-Indonesië. Voor die mensen was wel begrip. Datzelfde begrip moeten we nu tonen voor de Turken en Marokkanen die hier wonen. Ik ben zeer bekend met de Turkse cultuur. Met de Marokkaanse wellicht iets minder, maar al een stuk meer dan de gemiddelde bewoner hier. Je moet die jongens anders aanpakken. Je moet ze triggeren.’

Daar staat de bezem

John wijst op een prachtige, ‘gepimpte’ auto die voor de showroom staat te glimmen in de ochtendzon. ‘Kijk, daar pak je ze mee! Al die jongens willen dat kunnen. Ze willen ook zoiets maken. Dan zegt mijn vader met samengeknepen oogjes vanachter zijn brillette: “Ja jongen, dat ga jij ook maken. Maar eerst vegen! Daar staat de bezem!” Dan hoor je die gasten toch even protesteren. Maar uiteindelijk doen ze het wel. Ze beginnen hier allemaal onderaan.’

‘Wij zijn een echt familiebedrijf. Dit bedrijf is ooit van mijn vader geweest. En hij is er nog steeds! Hij is zo goed met die jongens. Kijk, ik ben fysiek misschien wat groter, maar hij dwingt met zijn 64 jaar wel respect af. En hij is een echte vakman. Geef hem een week met zo’n jongen en vraag dan wat hij vindt. Zegt hij: “Dat wordt nooit een monteur.” Dan heeft hij vaak nog gelijk ook. Hij ziet meteen wat voor vlees hij in de kuip heeft.’

‘Er is veel verloop geweest. Ja, dat krijg je in deze branche. Ik kan maar tot een bepaalde hoogte gaan. Financieel gezien. Dan gaat zo’n jongen weg, dat begrijp ik wel. Maar ze komen allemaal terug, al is het maar om af en toe een bakkie te doen. Zeggen ze allemaal: “Het is hier toch fijner, anders.” Dat is een gevoel, dat kun je niet benoemen.’

Commercieel met je hart

‘De reden dat ik dit ben gaan doen? Ja...de mogelijkheden. De mogelijkheden binnen ACDelco. Kijk, dit hadden we nooit in onze oude vorm kunnen faciliteren. Dankzij ACDelco, ons Amerikaanse moederbedrijf (dochter van General Motors, red.), heb ik zoveel mogelijkheden. Zij hebben mij de ruimte gegeven hun opleidingsprogramma uit elkaar te trekken en naar een voor ons werkzame vorm om te buigen. Het gaat zelfs zo ver dat er sprake is van mogelijke uitwisselingsstages tussen Amerika en ons bedrijf. Dus mijn grootste drijfveer is wel commercieel. Maar ja, ik blijf ondernemer. Hoevel, je moet toch van ze houden. Het komt toch uit je hart, anders houd je dit niet vol. Commercieel of niet.’

Heldere benadering

‘Ik geloof dat je mensen niet uit hun omgeving moet halen, maar je moet mensen uit de directe omgeving van een bedrijf bij dat bedrijf betrekken. Kijk naar de bouw: dan staat zo’n jongen uit Den Haag hier een beetje te klussen, terwijl de jongen uit Utrecht naar Den Haag moet elke ochtend. Dat is toch belachelijk! Ik geloof dat er potentie is in de wijk en dat je die moet benutten. Voor mij betekent dat concreet dat ik veel jongens uit het buitenland erbij moet halen. En die jongens komen toch uit een machocultuur. Dan moet ik een vertaalslag maken in mijn benadering. Dat betekent niet dat ik met ze ga vechten, maar je aanpak is toch fysieker. Er moet helderheid zijn.’

‘Een voorbeeld: die jongens krijgen van het ROC allemaal een laptop in bruikleen. Vraag me niet waarom, maar die krijgen ze. Op een dag leveren ze een laptoptas in met alleen maar boeken. Laptop weg! Kijk, dan kun je heel moeilijk gaan doen, maar ze geven geen kik. Dus ik ben naar boven gegaan (waar het ROC haar theorielokalen heeft) en heb gezegd: “Jongens, alle deuren zijn dicht. Je kunt alleen naar buiten via de werkplaats. Zie maar dat je met dat ding

De garage

ACDelco was een kleine zelfstandige garage in de Utrechtse wijk Overvecht en had al enige tijd zes leerlingen uit de wijk in vakopleiding. Aansluiting bij het Amerikaanse moederbedrijf ACDelco leidde tot invoering van het Technical Service Education Programme en tot verhuizing naar het bedrijventerrein Overvecht.

ACDelco heeft thans 21 jongens in opleiding voor Assistent and Certified Auto Technician (niveau 1 en 2). Dit in de vorm van een doorlopende stage van twee jaar. Ook docenten Autotechniek van ROC ASA leveren een bijdrage aan het theoriedeel in de garage.

Met ROC ASA klikte het direct. Het was zo geregeld, het voelde goed. De opleiding richt zich voornamelijk op allochtone jongeren die niet makkelijk in andere bedrijven een plek vinden. Het zijn geen makkelijke jongens en behalve een opleiding hebben ze ook begeleiding nodig. Binnen de groep zitten altijd een paar lastpakken op wie je overzicht moet hebben. In dit kleine familiebedrijf (vader en zoon plus zes monteurs) lukt dat. Maar hier gaan ze dan ook voor je door het vuur...

naar buiten komt.” Zegt er één: “Dat kunt u niet maken!” Ik zeg: “Dat kan ik dus wel. Ik ga niet boos worden, ik ga er geen ruzie om maken. Zorg gewoon dat die laptop boven water komt voor je naar huis wilt. En anders wens ik je succes.” Aan het einde van de dag ligt de laptop weer keurig op zijn plek. Niks aan de hand. Het werkt dus wel.’

Geen ondernemer van het jaar

‘Ik heb een haat-liefdeverhouding met het ROC. Het is natuurlijk heel goed dat ze docenten en leerlingen regelen. Maar administratief gezien is het zo’n logge machine! Ik betaal nu heel veel uit eigen zak. Te veel! Mijn vrouw heeft wel eens tegen me gezegd: “Nu moet het ophouden, anders houden wij ermee op!” Het is niet dat er geen geld is – hou op, er is voldoende! En anders is er voldoende om aan

te vragen – maar voordat ik het daadwerkelijk heb, zijn we maanden verder. En in de tussentijd moeten de zaken wel doordraaien. Dus ik stop er geld in. Nee, op die manier ben ik het afgelopen jaar niet ondernemer van het jaar geworden. Maar het mag op zulke zaken niet blijven hangen, dus dan doe je dat gewoon.’

‘Het is denk ik ook de nieuwigheid. Ze hadden nog nooit zo gewerkt op dat ROC, dus er waren geen duidelijke paden om te bewandelen. We moeten alles zelf uitvinden. Dat maakt het niet makkelijk. Denk bijvoorbeeld aan de opening van het komende schooljaar. Moet ik daar iets voor regelen? Moeten ze op kamp of iets anders? Wie worden de docenten? Dat weet ik nog niet eens. Het lijken simpele zaken, maar los het maar even op.’

‘Ik raad andere mensen aan om, wanneer ze een soortgelijk project beginnen, eerst een stichting op te richten, zodat de administratieve rompslomp en de geldstromen onder één dak zitten. Dat voorkomt veel stress. Daarom ben ik nu bezig zo’n stichting leven in te blazen. Ook omdat we verder willen. Kijk, in het meest ideale geval leveren we na vier jaar een zelfstandig ondernemer af. Die willen we dan ook faciliteren en een pand en alle benodigdheden geven, op voorwaarde dat ze het leerwerktraject dan wel voortzetten. Dan komt er iemand vanuit de stichting ter plaatse lesgeven. Dan denk ik aan mensen als mijn vader. Die oude leermeesters zijn toch het beste, en die vinden het prachtig om die kennis door te geven. Maar ja, daar moet dan wel geld voor zijn, hè?’

De lat laag leggen

‘Ik denk dat je bij dit soort projecten vooral in gedachten moet houden dat je de lat niet te hoog legt. Ik heb hier een Afghaanse jongen rondlopen die zegt: “Ik wil auto-ontwerper worden.” Met zijn achtergrond is dat bijna ondenkbaar. Niemand durft dat hardop te zeggen. Ik wel. Kijk, als straks de economie in Afghanistan aantrekt en die jongen op de tekenafdeling van een goedkope, westerse fabriek in Afghanistan terecht kan, dan zeg ik: “Ja, dat is haalbaar.” Maar hij moet niet denken dat hij bij een of andere Italiaan Auto-Cadontwerper gaat worden.’

‘We werken hier met patches. Voor elke deelkwalificatie krijgen ze er een. Ze beginnen in een oranje overall. Wij lachen er soms om. “Het is net Guantánamo Bay,” wordt er dan geroepen. Maar goed, kennen ze de huisregels, weten ze zich te gedragen, kennen ze de namen van de medewerkers en zijn ze bekend met de arbowetgeving, dan krijgen ze een blauwe ACDELco-overall. En dan voor alles een patch: banden balanceren, uitlijnen, je verzint het maar. We maken het zichtbaar en tastbaar. Als ze al die kwalificaties hebben, zet ik ze in op een klus. Tenminste, als ze die aankunnen. En omdat ze stagiair zijn, worden ze niet uitbetaald, maar krijgen ze een beloning in punten. Die punten zijn omgerekend een gewoon salaris waard. Daar kunnen ze dan mee in hun toekomst investeren. Denk aan het halen van een rijbewijs, het volgen van een APK-cursus, dat soort zaken. Ik geef ze het geld niet contant. Dan is het zo weg, dat begrijp ik ook wel. Maar op deze manier investeren ze in zichzelf.’

Nog niet tevreden

‘Twee jaar geleden kwam er een jongen elke zaterdag door de etalage kijken. Met zijn neus tegen het raam, ongeacht het weer. Je zag dat hij het prachtig vond. Ik zei tegen hem: “Als jij nou elke zaterdag komt vegen, krijg je een zakcentje en mag je de hele dag tussen de auto’s lopen.” Nou, die jongen was niet weg te slaan. Bleek vanuit Limburg naar Overvecht verhuisd te zijn. En gaandeweg kwam ik erachter dat zijn thuissituatie nogal wat te wensen overliet. Zo kwam hij een keer midden in de winter zonder jas aan, dat soort dingen. Maar hij kwam hier helemaal tot leven. Dus ik heb uiteindelijk zijn begeleiders gebeld. Hij is nu veertien en hij volgt ook de opleiding. Hij is ontzettend gemotiveerd. Het zou toch prachtig zijn als hij straks met een diploma op zak een eigen zaak kan beginnen? Het liefst zou ik de automonteur van het jaar afleveren. Dat kan nu niet. Maar het zou machtig zijn als hij dat straks wordt. Je ziet, ik ben nog lang niet tevreden.’

Opleidingsprogramma

Saleuh Bah en **Cengiz de Goede** werken en leren allebei in het bedrijf van John Reindertsen. Saleuh is bezig met niveau 1 en Cengiz met niveau 2. Het is duidelijk dat ze beide plezier hebben in hun werk en hun opleiding. Enthousiast vertellen ze de SEV over hun opleiding.

Saleuh: ‘Ik werkte vroeger in de kruidenierszaak van mijn ouders in Siërra Leone. Ik ging maar heel soms naar school. Dit is mijn eerste echte opleiding.’

Cengiz: ‘Ik vond het vroeger moeilijk op school. Ik had vaak ruzies met docenten en gaf snel een grote mond. Hier kan ik veel zelf doen. Ik word niet de hele tijd op mijn vingers gekeken. Dat is voor mij echt het prettigst.’

Saleuh: ‘Soms heb ik nog moeite met het Nederlands. Maar dat gaat ook steeds beter, omdat ik dat voor het werk ook steeds moet spreken. Af en toe vraag ik de docent om mij nog woorden uit te leggen die ik niet ken.’

Cengiz: ‘De begeleiders en docenten corrigeren mij wel, maar op zo’n manier dat ik het begrijp en het anders kan doen. Ze vertellen me: “Dit moet eigenlijk zo.” En dan gaan ze weg. Zo leer ik het zelf te doen en op te lossen. Natuurlijk helpen ze ons als we vragen hebben. Of als we iets nog niet vaak gedaan hebben. Maar het meeste hier leer je door het zelf te doen.’

Saleuh: ‘Hier zijn je school en stage op dezelfde plek. Dat is echt ideaal voor mij. Ik ben nu net klaar met niveau 1, maar ik wil graag door tot niveau 3. Ik leer hier alles in stappen, en op een prettige manier. Als ik klaar ben, wil ik zeker werken in een garage.’

Cengiz: ‘Je bent echt onderdeel van het bedrijf, en je leert er elke dag nieuwe dingen bij. Als ik klaar ben, wil ik zelf garagehouder worden. Het lijkt me machtig om een eigen bedrijf te hebben. En misschien ook jongens net als ik op te leiden.’

Suze Smit & Mirjam Wijnands

Door Madelon Stoele

‘Positief? Het feit dat je een gezicht hebt gekregen, dat mensen in de wijk je naropen om iets te vragen... Uit het project blijkt dat je veel vaker achter je bureau vandaan moet komen als hulpverlener of als handhaver. Ga maar eens die wijk in, zie hoe mensen leven.’

Suze Smit en Mirjam Wijnands vinden de term ‘frontliner’ eigenlijk te veel eer, juist omdat zij in teamverband werken en de multidisciplinaire aanpak een van de succesfactoren van het project is. ‘Je maakt niet als eenling het verschil. Dat doe je altijd samen. Als werkers met elkaar zijn wij gewoon heel goed.’ Overtuigd van het succes en enthousiast als zij zijn willen zij wél symbool staan voor het project. ‘Want we maken wel degelijk een verschil en we zijn degenen die de kredieten hebben opgebouwd in de wijk.’

Velve-Lindenhof, vroeger de meest oostelijke stadswijk van Enschede, valt uiteen in drie deelgebieden: het oude Velve, het nieuwe Velve en het Lindenhof. Zowel het Lindenhof als het nieuwe Velve hebben te kampen met sociale problemen. Er heerst hoge werkloosheid onder de overwegend autochtone bevolking. Velve-Lindenhof wordt gezien als een volksbuurt waar een deel van de mensen al generaties lang woont. De betrokkenheid van de bewoners bij de buurt is groot. In de jaren negentig kreeg de buurt landelijke bekendheid via negatieve publiciteit rond de zogenaamde Miro-rellen. Bewoners kwamen in opstand tegen het lokale bestuur vanwege onvrede met de situatie in de wijk, die verpauperde. Suze: ‘De bewoners hadden het gevoel dat zij in de steek waren gelaten. Veel bewoners hadden wel om hulp gevraagd, maar op de verkeerde plek of hadden nooit hulp gekregen. Ze dachten dat de gemeente hun wijk had afgeschreven.’ De druppel was een schietincident in de wijk, waarbij een zwaargewonde viel. Op dat moment besloot de gemeente dat er echt iets moest gebeuren.

Multidisciplinaire aanpak

De tijd was rijp om een intensieve aanpak uit te proberen die bekend was uit Rotterdam. Op strategisch, tactisch en uitvoerend niveau werd bekeken hoe het project in Enschede vorm zou kunnen krijgen. Het politieke draagvlak was aanwezig: het project werd aangestuurd door het stadsdeelmanagement. De bedoeling was een in-

strument te ontwikkelen dat stadsbreed ingezet zou kunnen worden. Een multidisciplinair team ging vorig jaar aan de slag. Mirjam: ‘Het was fantastisch om te werken vanuit meerdere disciplines. De kennis die wij niet hadden was wel weer bij DMO aanwezig. Het was een heel soepele samenwerking.’ Suze: ‘Daarnaast werkte het team vanuit een tweeledige aanpak: een helpende hand bieden aan mensen die dat nodig hebben en handhavend optreden wanneer mensen zich niet aan de regels houden. Die handhaving was bijvoorbeeld gericht op de aanpak van hennepplantages, illegaal samenwonen, heling, huiselijk geweld en dergelijke. Maar we wisten van tevoren dat we daar minimaal op zouden scoren, omdat het bezoek vooraf was aangekondigd.’ De bewoners uit twee straten rondom de speeltuinvereniging, de plek waar in de buurt de schietpartij had plaatsgevonden, kregen bezoek van het team, bestaande uit onder meer politie en maatschappelijk werk.

Thuisbezoeken

Van tevoren werden de huisadressen doorgelicht en op basis daarvan werden de teams samengesteld. De bewoners werden met een brief en via het informele circuit op de hoogte gesteld. Met maximaal twee personen ging het team ‘met open vizier’ bij elk adres naar binnen. De teams werden met opzet klein gehouden. ‘Zij waren oog en oor voor de overige disciplines.’ Bewoners wisten dat het bezoek niet vrijblijvend was, maar zij waren niet verplicht om het team binnen te laten. Hoewel er op dat gebied best mogelijkheden waren, vormde dat geen uitgangspunt. ‘Wij wilden juist op basis van argumenten naar binnen.’

Na een zekere terughoudendheid in het begin zijn de teamleden zeer enthousiast over de thuisbezoeken. Ook de bewoners die in het begin vrij sceptisch waren zagen de voordelen uiteindelijk in. ‘Ze kwamen zelfs vragen of we alsnog bij hen langskwamen, of zeiden: “Met dat gezin gaat het niet zo goed. Kunnen jullie daar niet eens gaan kijken?” Uiteindelijk hebben er zelfs meer huisbezoeken plaatsgevonden dan vooraf gepland waren. Bijna honderd bezoeken werden afgelegd in een periode van enkele maanden.’

Vooroordelen die de hulpverleners en handhavers van tevoren over de bewoners hadden bleken niet te kloppen. Mirjam: ‘Het zijn mensen met een volkse mentaliteit die het goede willen. Er zijn er maar een paar die het verkeerde beeld schetsen. Er ontstaat een heel

Een sleutelfiguur: Hannes Kiel

‘Uiteindelijk kwamen de mensen naar mij toe om te zeggen dat ze blij waren dat het team bij hen was langsgekomen.’

Speeltuinvereniging het Lindenhof wordt gezien als het hart van de wijk Velve-Lindenhof. Naast jeugdactiviteiten worden er elke week bijvoorbeeld inloopavonden georganiseerd waar de bewoners uit de wijk samenkomen. De speeltuin is dan ook meer dan een speeltuin. ‘Bij ons zitten de bewoners op de bankjes om met elkaar te praten en ze lopen bij ons naar binnen als ze problemen hebben.’ Dit zegt Hannes Kiel, beheerder, voorzitter en coördinator van de speeltuinvereniging en zelf bewoner van het gebied.

Hannes: ‘Velve-Lindenhof is een echte volkswijk. Ze noemen het wel een achterstandswijk, maar ik vind dat altijd zo negatief klinken. Er wonen veel mensen die wel willen

werken maar geen werk kunnen vinden. Bijvoorbeeld omdat zij hun naam tegen hebben. Mensen met een uitkering proberen wat bij te verdienen met het verzamelen van oud ijzer of het aannemen van klussen. Maar het zijn over het algemeen geen mensen die zich verrijken. Het is echt om rond te kunnen komen. Ook mensen met een uitkering willen hun kinderen in normale kleren naar school laten gaan.’

Hannes was een van de sleutelfiguren in de wijk tijdens het Achter de voordeur-project. ‘Maar we hebben het samen gedaan hoor, samen met het bestuur en de vrijwilligers!’ Hij heeft er geen moeite mee om mensen aan te spreken. Bewoners waren achterdochtig en wisten soms niet waar ze aan toe waren. Hannes stelde hen op hun gemak en overtuigde hen om mee te werken. ‘Bewoners werden als het ware met de neus op de feiten gedrukt. Maar als je mensen uitlegt hoe het ook anders kan, dan zijn de meeste wel bereid om iets te gaan doen, want ze hebben er baat bij.’

‘Uiteindelijk kwamen de mensen naar mij toe om te zeggen dat ze blij waren dat het team bij hen was langsgekomen. Het was goed voor de ontwikkeling van de wijk en de effecten zijn nog steeds merkbaar. In feite breng je zo’n hele wijk in kaart. Voor mensen die niets kwaads in de zin hebben was het een goed project, omdat zij geholpen werden. Wat er veranderd is door het Achter de voordeur-project? Mensen zijn aan het werk gekomen en mensen met problemen zijn geholpen. Veel bewoners van de wijk wisten daarvoor niet waar ze heen moesten met problemen. Zij werden er bijvoorbeeld op attent gemaakt dat ze bijzondere bijstand konden krijgen.’

ander beeld als je dieper in de wijk kijkt. We dachten dat het percentage werklozen bijvoorbeeld veel hoger zou zijn. Dit viel erg mee. Over het algemeen zijn het mensen die het goede willen en gewoon prettig willen leven. Ze waren openhartig en bereid om openheid te geven.’

Uitstraling

Suze vertelt: ‘Doordat je huis-aan-huis gaat, kom je situaties tegen die toch heel schrijnend zijn. Veel eenzaamheid, mensen die dik in de schulden zaten, onverzekerde mensen. Daardoor kon je al aan de voorkant maatregelen treffen, zodat je voorkomt dat mensen in het wijkzorgteam komen. In feite kun je lager inzetten, wat uiteindelijk natuurlijk minder geld kost.’ Mirjam: ‘Het project was inderdaad vooral preventief van aard. We zijn meestal gewend om curatief te werken. We hebben gewerkt aan het herstel van het vertrouwen van de bewoners in de hulpverlening.’ Suze vervolgt: ‘Het ging vaak om heel simpele dingen. Zoals het regelen van een peuterspeelplek of het invullen van formulieren voor het ontvangen van bijzondere bijstand. Je moet je voorstellen dat er nog steeds mensen zijn die niet kunnen lezen of schrijven. Het zijn voor hen dan grote dingen.’ De hulpverleners gingen soms wel vier of vijf keer terug om mensen bij te staan in hun hulpvraag. ‘We wilden mensen op weg helpen om hun opties te verzilveren. Mensen die nog mogelijkheden hadden die niet benut werden.’

Juist het terugkerende karakter van de huisbezoeken vormde een succesfactor. ‘We wilden de resultaten die we gehaald hadden behouden en mensen niet na een keer weer in de steek laten.’ Een ander sterk punt was dat het team waarmaakte wat het beloofde. ‘Zeg wat je doet en doe wat je zegt.’ Vooraf was gekeken wat de instanties konden bieden, bijvoorbeeld voorrang regelen op wachtlijsten. ‘Iedereen heeft zich daaraan gehouden. Dat maakt alle verschil van de wereld. Mensen zeiden ook: “Met één huisbezoek heb ik meer voor elkaar gekregen dan in twintig jaar tijd.” Daardoor hebben instanties weer het vertrouwen gekregen, én een gezicht. Dat is natuurlijk een succesfactor. Het kost wel veel investering, maar daar krijg je zo veel meer voor terug. Als je kijkt hoeveel projecten er zijn gaan lopen... De positieve ontwikkelingen van het project zijn nog steeds merkbaar, bijvoorbeeld op het gebied van werkgelegenheid. Zo’n elf langdurig werklozen zijn nu aan het werk.’ De samenwerking tussen de teamleden is nog steeds goed en dat is ook een succesfactor. ‘Ik heb nu nog steeds ingangen bij andere disciplines. Ik loop nu veel makkelijker naar binnen.’

Het project

De wijk Velve-Lindenhof in Enschede telt een onevenredig groot aantal bewoners dat in een sociale achterstandspositie verkeert en geen gebruik maakt van voorzieningen in de wijk. Een relatief nieuwe methode voor de gemeente om deze sociale problematiek aan te pakken is het Achter de voordeur-project. Het doel ervan is om via huis-aan-huisbezoeken de situatie achter de voordeur te onderzoeken en bewoners ondersteuning te bieden, om misstanden aan te pakken maar ook om de in de wijk opererende instanties onder de loep te nemen. Nieuw aan het project is dat alle betrokken instellingen en instanties samenwerken. Er worden ontwikkelingskansen geboden, waar nodig gecombineerd met dwang en drang. Samenwerkende partijen zijn: de gemeente, de politie, woningcorporatie De Woonplaats, Dienst Maatschappelijke Opvang (DMO), Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Enschede-Haaksbergen (SMD-EH) en Alifa (welzijnswerk). Woningcorporatie De Woonplaats, Livio en GBA (Gemeentelijke Basisadministratie) zijn op de achterhand beschikbaar voor informatie, hulp of inzet. Suze Smit, politieagente, is als projectleider van het Achter de voordeur-project in dienst van de gemeente. Mirjam Wijnands legt als maatschappelijk werker in het team de huisbezoeken af.

De frontliners: Suze Smit & Mirjam Wijnands

Wat heeft ervoor gezorgd dat u zich voor dit project bent gaan inzetten? Uw drijfveren?

Suze: 'Ik zag eigenlijk alleen maar kansen. De wijk kende ik al door mijn werk bij de politie, maar ik vond het een uitdaging en een goed middel om de wijk op een andere manier te leren kennen. Achter de voordeur dus. Ik denk dat je er iets mee bereikt, ook op lange termijn. De samenwerking met andere partijen was een enorm pluspunt. Ik weet hoe belangrijk samenwerking is om tot een goed resultaat te komen. Tijdens de ontwikkeling en totstandkoming van het project werd ik steeds enthousiaster, vooral ook omdat het zo'n competent team bleek. Als ze op pad waren, hoefde ik me eigenlijk geen zorgen te maken. Van de honderd keer, kwamen ze 99 keer binnen.'

Mirjam: 'Ik werk ook als bemoeizorger en ken de waarde van huisbezoeken. Dit project bleek een ultieme gelegenheid om het eens met een team in de praktijk te brengen. Ik vind het leuk dat ik ervoor gevraagd ben en ik denk dat we ook veel bereikt hebben. Het samenwerken met andere disciplines bleek een enorme meerwaarde te zijn. Ik was en ben enthousiast en het gaf me energie om eraan te werken. Daarnaast ben ik nieuwsgierig en benieuwd wat er zich achter de voordeur afspeelt.'

Wat is voor u de meest positieve ervaring binnen het project?

Suze: 'Het feit dat je een gezicht hebt gekregen. Dat mensen je naropen. Er blijkt uit dat je veel vaker achter je bureau vandaan moet komen als hulpverlener of als handhaver. Ga maar eens die wijk in, zie hoe mensen leven. Dat is ook iets wat we verspreid hebben binnen de instellingen. Alles valt of staat overigens met het enthousiasme en de motivatie van het team. Je kunt faciliteren wat je wilt, maar degenen die de straat op gaan moeten het toch doen.' Ook de laagdrempeligheid die we bereikt hebben bij de deelnemende partners wil ik noemen. Vooral DMO en SMD springen eruit. Er zijn nu veel meer aanmeldingen en aanvragen.

Mirjam: 'We werken op basis van gelijkwaardigheid, en dat is heel prettig. Suze benadrukte wat er goed ging. Een positieve benadering. Ik was heel erg nieuwsgierig wat er achter die laag van instanties lag. Wat voor mensen zijn dat? Met welke kwaliteiten? Mensen voelden zich daardoor

geen nummer, en dat was nou net dat stukje extra. We hebben ontdekt dat er vele pareltjes in de wijk wonen. Kansen bieden en beschermen, dat was het uitgangspunt.'

Hebt u ook negatieve ervaringen gehad tijdens de afgelopen jaren?

Suze: 'De sceptische houding van sommige mensen, vooral op tactisch niveau. Er moest natuurlijk capaciteit worden vrijgemaakt. Het overtuigen van de directies van de professionals, over de zin en het nut van het project, dat viel niet altijd mee.'

Mirjam: 'Als het gaat over de huis-aan-huisbezoeken zou ik niets negatiefs kunnen noemen. Het is juist elke keer een feestje om het te mogen doen. Maar als het gaat om de opzet van het project, dan is een minpunt dat we er als team eerder bij betrokken hadden willen worden. Wij hadden er ook zinvolle dingen over te zeggen gehad. De termijn waarop het project van start ging nadat wij gevraagd waren, was te kort. We werden de eerste keer goed ingewerkt. Bij het Acacia-project was er nauwelijks tijd voor teambuilding. Op deze manier zijn we er eigenlijk niet ingegroeid.'

Hoe zou u anderen motiveren om hetzelfde te gaan doen?

Suze: 'Ik zou ditzelfde enthousiaste verhaal vertellen. De resultaten uit het project spreken voor zich. Vaak bereik je de meeste motivering door het verhaal, maar vooral ook door de resultaten en de successen die geboekt zijn te benoemen. Je kijkt natuurlijk ook naar de lange termijn. Het komt eigenlijk hier op neer: je geeft de overheid een gezicht en de mensen ook het gevoel een gezicht te hebben. Er wordt geluisterd. We willen graag dat mensen minder wijzen naar de politie en de verantwoordelijkheid weer terug bij zichzelf leggen.'

Mirjam: 'Het gaat om verantwoordelijk burgerschap. Als je mensen namelijk het gevoel geeft dat ze iets waard zijn, kun je uiteindelijk ook van hen iets verwachten. De betrokkenheid van de bewoners, daar ga je vanuit. Je laat mensen niet in de steek, maar spreekt ze aan op hun kwaliteiten, op dat wat ze kunnen. En als het goed is, verhoogt dat dan uiteindelijk hun eigenwaarde.'

Huismeeester

YMERÉ

Herman Koers

Door Madelon Steele

‘Nu weten de bewoners wel wie ik ben, maar in het begin vroegen zij als ik hier rondliep: “Ben jij van de politie of ben je een deurwaarder?”’

De kinderen uit de buurt noemen hem meester. Bewoners noemen hem vaak Herman of gewoon huismeester. Herman Koers is beheerder van het Heesterveld-complex in Amsterdam Zuidoost. Dankzij hem kan de buurt weer rustig slapen. De bewoners voelen zich een stuk veiliger. Er wordt een zogenaamd lik-op-stukbeleid in het gebied gevoerd. Bewoners worden door Herman, in samenwerking met Ymere-collega's en de buurtregisseur, direct aangesproken op overlastgevend gedrag.

Heesterveld is een middelhoog gebouw uit 1983 aan de rand van de Bijlmermeer. Het bestaat uit 317 woningen in vier woongebouwen. Van begin af aan zijn er leefbaarheidsproblemen en beheerproblemen geweest. De gebouwen worden over een paar jaar gesloopt. Nog steeds fungeert het complex als instapmogelijkheid aan de onderkant van de Amsterdamse woningmarkt. Er wonen zo'n dertig verschillende nationaliteiten, waaronder zes Roma-gezinnen van twee verschillende families. Sinds 1989 zijn er Roma-gezinnen van wisselende grootte en samenstelling in het complex geplaatst. Een eerste groep kwam van een woonwagenlocatie in Zuidoost die weg moest voor de bouw van de Amsterdam Arena. De gezinnen wonen verspreid over de vier gebouwen.

‘Lange tijd werd er niet omgekeken naar Heesterveld’

Herman Koers, sinds juni 2006 werkzaam als een moderne huismeester, geeft een rondleiding door het complex. Ondertussen vertelt hij hoe het er voorheen aan toe ging in het gebied. ‘Wat ik aantrof toen ik hier kwam? Een grote puinhoop, echt een zootje! De

openbare ruimte zag er verwaarloosd uit qua onderhoud en beheer. Grofvuil naast de containers, beschadigd straatmeubilair en veel geparkeerde auto's. De tuinen waren verwaarloosd, de balkons vol rommel, kozijnen en deuren verveloos, veel graffiti op de muren en ingegooide ramen. In een aantal trappenhuisen en gangen stond meubilair, opslag of vuilnis en het stonk er naar urine. Te lange tijd werd er niet omgekeken naar Heesterveld. De gesubsidieerde beveiliging die aanwezig was in het gebied werd vierkant uitgelachen. Ze mochten niets en konden niets. Ze gaven alleen de klachten door, maar daar werd dan vervolgens niets mee gedaan.’

Bewoners klaagden overigens überhaupt weinig, terwijl ze wel degelijk klachten hadden. De indruk bestond dat ze niet durfden te klagen vanwege mogelijke intimidatie. Of omdat ze zelf ook dikwijls betrokken zijn bij activiteiten die niet door de beugel kunnen. Maar als er geen meldingen binnenkomen, kan er niets veranderen.’ Herman vertelt dat hij het blijft herhalen: ‘Heb je overlast? Meld het! Heb je gebeld met de politie?’ Alleen als er meldingen zijn, kan er namelijk worden ingegrepen.

Bedreiging en intimidatie

De Roma-gezinnen stonden erom bekend veel overlast te veroorzaken, in zowel de semi-openbare als de openbare ruimte. Het betrof lawaai door feesten, ruzies, schreeuwen naar elkaar en parkeer- en verkeersoverlast. Overige bewoners voelden zich bedreigd en geïntimideerd. Maar ook anderen zorgden voor overlast, zoals een groep Antilliaanse mannen. Een paar jaar geleden verklaarden de servicemedewerkers van woningbouwvereniging Ymere de wijk als ‘nogo area’. Herman: ‘Het zou hier gevaarlijk zijn. Een van de servicemedewerkers zou zijn bedreigd door jongeren uit deze buurt. Zij komen hier nog steeds niet 's middags. Maar ik weet hoe dat gaat. Op een gegeven moment praat iedereen elkaar na over hoe gevaarlijk het wel niet zou zijn. Dat specifieke incident betrof een groep

Situatieschets

Het wooncomplex Heesterveld in stadsdeel Zuidoost in Amsterdam wordt gezien als een problematisch gebied. Een paar jaar geleden is een beheerplan opgesteld door Stichting Ymere Wonen. Doel: de problemen die in het complex zijn weer onder controle krijgen en een leefbare situatie creëren tot aan het moment van eventuele sloop, na 2010. Hoe het gebied er na de sloop uit komt te zien is nu nog onbekend. Ymere Wonen heeft, in samenwerking met het NAI (Nederlands Architectuur Instituut), een prijsvraag uitgeschreven onder architecten. Voor de aankomende jaren is samenwerking tussen Ymere, stadsdeel Zuidoost en de politie noodzakelijk voor de uitvoer van het beheerplan. Dit vormt de sleutel voor een succesvolle aanpak van het gebied. Een van de maatregelen die Ymere heeft genomen is het instellen van een moderne huismeester. Zijn naam: Herman Koers.

jongens uit de H-buurt, de zogenaamde Hopy Boys. Die jongens dealden en zaten te blowen in het portiek. Ik weet dat zij zich op een bepaalde manier uiten en dat kan bedreigend overkomen. Ik ben toen gewoon een praatje me ze gaan maken. Op een gegeven moment liepen we al kletsend over werk, school en voetbal met elkaar het portiek uit. Je moet contact met die jongens maken. Daarna kun je ze op allerlei zaken aanspreken. Let wel, het zijn geen lieverdje! Maar het is meer een strijd tussen hen en de politie. Ik kom gewoon mijn werk doen voor Ymere.'

Lik-op-stuk

Deze directe aanpak valt onder het zogenaamde lik-op-stukbeleid. Herman vertelt over de keren dat hij bewoners aanspreekt op hun gedrag. 'Als je weet wie het zijn, kun je mensen erop aanspreken. Als het gaat om rotzooi, dan kun je dat soms ook nog wel achterhalen. Dan zeg je: "Je kunt kiezen: of je ruimt de boel op of milieu-politie komt langs." Dan is de keus meestal snel gemaakt. Andere bewoners zien dat vervolgens weer. Het gaat puur om sociale controle. Zo ook met het voeren van vogels. Op het nieuws was dat dit uiteindelijk gevaarlijk kan zijn voor spelende kinderen in verband met ziektes. Dus dan heb je meteen een mooi aanknopingspunt om mensen aan te spreken.'

De situatie in het gebied is door deze directe aanpak een stuk verbeterd. Herman Koers heeft ingangen bij het stadsdeel, de milieu-politie, de scholen en Ymere Wonen. Het is nu schoner en veiliger. 'De woningen hebben nog wel te kampen met achterstallig onderhoud, maar er is een en ander opgefrist. Heel de begane grond is tot aan de eerste verdieping geschilderd en het stadsdeel heeft de bestrating deels recht gelegd. Meer herinrichting komt na de zomer. Er gaan nog weinig ramen stuk. Het schoonmaken is goed geregeld. Nieuwe bewoners krijgen regels wat betreft grofvuil, geluidsoverlast en het onderhoud van de tuin.' Herman is net terug van vakantie. Het feit dat tijdens zijn afwezigheid slechts twee ramen zijn stukgemaakt en al het hang en sluitwerk intact is, geeft hem voldoende motivatie om te kunnen verkondigen dat het goed gaat met Heesterfeld. Het overlastgevende gedrag van de bewoners is heel langzaam verbeterd. Herman geeft voorbeelden van bewoners die verantwoordelijkheid nemen en bijvoorbeeld het pasje van de ondergrondse vuilcontainer komen vragen. 'Vroeger werd het afval er gewoon naast gezet.'

Zijn werk bestaat voornamelijk uit coördineren, bijvoorbeeld van de schoonmaakwerkzaamheden. Verder heeft hij een aantal taken die terugkomen: inspecties, het behandelen van klachten en vragen van bewoners en het updaten van de buurtregisseur of woonconsulent. Herman pakt naast zijn vaste werkzaamheden alles aan waarvan hij denkt dat de buurt er beter van wordt. Bijvoorbeeld het project portiekportiers, waarbij jongeren uit de buurt een opleiding krijgen en daarna de verantwoordelijkheid krijgen over een eigen portiek. Ook is hij bezig met de Roma-kinderen uit het gebied.

Roma-kinderen

De Roma-kinderen lopen regelmatig zijn kantoortje binnen. Herman heeft er een doos met snoepjes staan. 'Als er eentje komt, volgen de andere kinderen automatisch.' Volgens Herman is er vooral met de jongste generatie Roma's wel een en ander te beginnen. 'Ook met sommige ouderen valt er wel te praten. Juist de generatie hier-tussen vormt het probleem. De mensen in de leeftijd tussen twintig en dertig jaar. Maar deze overlastgevende groep lijkt door het lik-op-stukbeleid verdwenen en daarmee lijkt ook de overlast door intimidatie verleden tijd. 'Ze zijn 'elders'. Waar weet ik niet. Ze komen hier nog wel eens, maar een stuk minder.' Het lijkt er dus sterk op dat het lik-op-stukbeleid zijn vruchten afwerpt. Samen met de

De frontliner: Herman Koers

Wat heeft ervoor gezorgd dat u voor deze baan gegaan bent?

'Ik werk als vrijwillige coördinator bij een voetbalvereniging. Via een collega daar werd ik voor deze baan gevraagd. Ze vonden mij er wel geschikt voor. De werkzaamheden komen wel een beetje overeen: programma maken, klachten behandelen, mensen aanspreken en met mensen omgaan. Ik houd ervan om dingen op te lossen zodat er wat verandert.'

Wat zijn uw drijfveren?

'De leefbaarheid van de buurt zie je verhogen. Het is mijn taak, dus dat doe ik dan ook. Die taken breid ik uit zodra ik zie dat er dingen nodig zijn. Als ik ergens aan begin, ga ik er voor 100% voor en dan maak ik het af.'

Hebt u ook negatieve ervaringen gehad tijdens de afgelopen jaren?

'Vrij weinig. Je hebt er altijd klagers bij. Mensen die klagen om het klagen, die wijzen naar een ander. Die mensen stuur ik door of negeer ik. Daar kan ik niet zo veel mee. Verder heb ik eigenlijk geen slechte ervaring. Mensen zeiden dat het hier gevaarlijk zou zijn. Maar iedereen praatte elkaar na.'

Wat is voor u de meest positieve ervaring binnen het project?

'Het zien verbeteren van de buurt, het contact met de bewoners. De welwillende, aardige bewoners. Zo merk je dat het wat uitmaakt. Veel bewoners wonen hier al heel lang. Zij weten heel goed hoe het geweest is. Zij hebben weer vertrouwen gekregen. Langzaam aan durven zij ook iets te zeggen en anderen aan te spreken. In het begin zeiden ze: "Daar ben jij toch voor!" "Nee," zei ik dan. "Maar ik kan wel helpen." Nu maak ik duidelijk dat ze zelf mensen moeten aanspreken.'

Hoe zou u anderen motiveren?

'Anderen motiveren is lastig. De motivatie komt uit jezelf. Maar het blijft werk. Je doet het graag of niet. Als vrijwilliger coördineer ik de voetbal. Dat is mijn hobby. Ook in mijn werk coördineer ik veel. Die aanpak heeft blijkbaar resultaat. Het is nu vrij rustig in de buurt.'

**Projectcoördinator bij basisschool de Achtsprong:
Marijke Kaatee**

‘Er bestaan nogal wat politiek correcte of romantische opvattingen over het zigeunerbestaan’

Marijke Kaatee is projectcoördinator van het vroegere Roma-project en nu van het Praktijkschakelproject op basisschool de Achtsprong. Dit project heeft tot doel om Romaleerlingen te laten doorstromen naar het voortgezet onderwijs, wat in veel gevallen het praktijkonderwijs betekent. ‘Er bestaan nogal wat politiek correcte of romantische opvattingen over het zigeunerbestaan.’ Marijke wil deze hardnekkige ideeën graag de wereld uit hebben.

‘Op de basisschool en in de praktijkshakelklas hebben we soms te maken met fors verzuim van de Roma-leerlingen. Het wordt de kinderen niet makkelijk gemaakt. Veel Roma-ouders zien het belang van school niet in. Zij hebben zich zonder onderwijs altijd staande weten te houden. Zo zijn familiebanden voor de Roma's bijvoorbeeld heel belangrijk. Dit leidt tot veelvuldig verzuim vanwege familiebezoeken en reizen. De Roma-traditie bepaalt dat meisjes en jongens na hun elfde jaar niet meer naar school hoeven, omdat zij dan veelal uitgehuwelijkt worden.’

‘Ze verdwijnen soms gewoon. Het verzuim wordt gemeld bij leerplicht, maar het houdt allemaal gewoon op als blijkt dat ze zijn ‘uitgeschreven’. Deze kinderen zwerven en worden door volwassenen voor van alles en nog wat ingeschakeld. Als vader of moeder gedetineerd zijn, wonen de kinderen alleen in huis. Zij zorgen voor elkaar. Soms is er een oma in beeld, die het een beetje in de gaten houdt. Is het dan vreemd dat kinderen dingen doen die hen al jong in aanraking doen komen met justitie?’

Leerkrachten van de school lopen tegen belemmerende factoren aan, zoals de extreme onderwijsachterstanden, het veelvuldig verzuim, de ongrijpbaarheid van de ouders en de eigenheid van hun opvattingen. Maatregelen worden door Roma's al snel gezien als inperking van hun vrijheden. De Nederlandse cultuur wordt als vijandig gekenschetst. ‘Ter verbetering van de sociale omgeving van de kinderen zou er heel veel moeten veranderen. Wij zouden graag zien dat ouders sneller en vaker onder toezicht wor-

den gesteld. Er wordt bij de Roma-gezinnen namelijk veel door de vingers gezien wat bij Nederlandse gezinnen niet toelaatbaar wordt geacht.’

Een factor die het schoolgaan van de Roma-leerlingen positief zou kunnen beïnvloeden is volgens Marijke ketenmanagement. ‘Dat wil zeggen dat alle instanties die met de Roma's contact hebben regelmatig met elkaar om de tafel gaan, om te zoeken naar oplossingen. Het doel hiervan is om de verantwoordelijkheid van instanties samen te dragen zonder dat alles stil komt te liggen. Ook extra inzet is noodzakelijk bij alle instanties die bij de Roma's betrokken zijn, zoals leerplicht, jeugdzorg, GGD, de huismeester, woningcorporatie, de politie en de Raad voor de Kinderbescherming. Het vraagt namelijk extra veel tijd om het web gesloten te houden.’

Is het alleen kommer en kwel? ‘Niet helemaal. Hoewel we niet de illusie hebben dat alle Roma-kinderen worden bereikt en staan ingeschreven, zitten vanaf het jaar 2000 Roma-leerlingen op school. En in de loop van de jaren is er met hen veel bereikt. We begonnen met niets en we zijn erin geslaagd kinderen naar school te krijgen en ze redelijk tot goed te socialiseren. Roma-kinderen die altijd komen (die zijn er ook!) leren heel veel en krijgen in ieder geval een goede basis waarop ze hun hele leven kunnen terugvallen.’

buurtregisseur (politie) en Rob Oldigs (woonconsulent) van Ymere bezoekt Herman regelmatig de Roma-gezinnen om orde op zaken te stellen. ‘We zijn aan het kijken hoe we verder gaan. Wat willen ze? Het blijft zoeken naar de juiste ingangen om de Roma's te bereiken. Zo is het bijvoorbeeld lastig een met hen gemaakte afspraak om 10.00 uur 's ochtends na te komen, want dan slapen velen nog!’

De kinderen van basisschool de Achtsprong

Veel Roma-kinderen uit Heesterveld gaan naar basisschool de Achtsprong. Herman heeft contact met Monica de Wit, de adjunct-directeur van deze school. Hij treft regelmatig kinderen op straat aan die op school horen te zitten. ‘Ik zie dan kinderen rondhangen die hier niet wonen, of ik zie jongens lopen die op school horen te zitten.

Dus als ik er eentje zie rondhangen, spreek ik hem of haar aan en geef ik het door aan de school’.

‘Het lastige is dat instanties te weinig samenwerken. Voor de school is dat heel frustrerend. Zo krijgen de leerplichtambtenaren weinig tot niets gedaan. Monica de Wit is vorig jaar op huisbezoek geweest bij ouders van kinderen die op school staan ingeschreven. Het gaat dan een paar dagen goed, maar vervolgens valt alles weer terug in het oude patroon. De Roma's gaan dan bijvoorbeeld een week naar hun familie in het buitenland en dan nemen ze de kinderen mee.’

kleine Buurthelden

Buurthelden zijn er in alle soorten en maten. In dit boekje willen we de zogenoemde 'kleine' buurthelden zeker niet vergeten. Een foto impressie van kleinschalige buurtinitiatieven met grote effecten.

Kijk ons er eens mooi bij zitten!

Buurtbewoonster maakt zich hard voor een bankje langs haar dagelijkse wandelroute.

Haarlem, Slachthuisbuurt

Sporten met Edsel is echt tof!

Edsel organiseert kosteloze honk- en voetbaltrainingen en wedstrijden voor kinderen in de wijk.
Leiden, De Kooi

Het voelt hier net als thuis!

Multiculturele meiden- en vrouwen studio.
Arnhem, Malburgen

Goalll!

Jongetje (9) regelt voetbal goals op het speelveldje in zijn wijk.
Tilburg, Bouwmeesterbuurt

We leren hier heel veel van elkaar.

Madeliefje, v n jonge moeders, vóór jonge moeders
Leiden, Slaaghwijk, Noorderkwartier

Knutselen bij tante Irene is altijd een feestje!

Buurtbewoonster geeft in haar huiskamer knutsellessen aan kinderen uit de wijk.
Leiden, de Kooi

Het is net of ik hier in New York woon!

Vrouwenstudio de Vrouwenvleugel, activiteiten voor en door vrouwen van alle culturen
Peperklip, Rotterdam

Marlène Ramgolam

Door Madelon Stoele

‘Vroeger werd hier alles gewoon van boven naar beneden gegooid: condooms, luiers, de gekste dingen, noem maar op. Als er visite kwam, dan schaamde ik me. Nu is er een wachtlijst om hier terug te komen. We zijn trots op onze Peperklip.’

Haar uitstraling verradert het al: hartelijk en warm is ze, maar ze laat duidelijk blijken dat ze niet met zich laat sollen! Marlène Ramgolam, een van de initiatiefnemers van vrouwenstudio de Vrouwenvleugel, woont in de Peperklip. ‘Haar’ Peperklip, zo maakt ze duidelijk. ‘Zo’n 25 jaar woon ik hier. Ik heb het zien aftakelen en weer terug zien veranderen. Vroeger was het hier een rotzooi. Zelf deed ik er ook niets aan toen ik hier pas woonde. Niemand deed wat. Het was verschrikkelijk!’

Woongebouw De Peperklip

De Peperklip in Rotterdam-Zuid, net achter de Kop van Zuid, is in 1982 tot stand gekomen naar het ontwerp van Carel Weeber. In de twintig jaar die daarop volgde, heeft de Peperklip een slechte reputatie opgebouwd. Het complex kenmerkte zich van begin af aan door woon- en beheerproblemen en kwam regelmatig negatief in het nieuws. Er werd gedeald en ingebroken, het gebouw en de omgeving raakten vervuild, de bewoners kenden elkaar niet of nauwelijks en de mensen wantrouwden elkaar.

Vanaf 2003 heeft Vestia ervoor gekozen om de Peperklip met een sociaal programma aan te pakken. Zo is een formule van floormanagement toegepast, om het beheer en contact tussen bewoners onderling te verbeteren. Ter ondersteuning hiervan gaf Vestia ook ruimte voor de vrouwenstudio. Dit heeft sterk bijgedragen aan de sociale structuur binnen de Peperklip. De studio had een grote spin-off tot gevolg: binnen een jaar werd het vrouwenhuis het sociale hart van de Peperklip.

Ontstaan

Marlène vertelt over het opstarten en het prille begin van de studio. De ruimte waarin zich voordien het jongerenhok bevond, stond al een tijdje leeg. Anneke de Goede, directeur van Cleo-Patria, benaderde Marlène om samen te gaan kijken. Marlène: ‘Het gebouw zag

er niet uit, met graffiti op de muren en rotzooi overal. Eerst hebben we alles opgeknapt en uiteindelijk hebben we allemaal nieuwe spullen bij de IKEA gekocht voor de inrichting. De eerste drie jaar hoefden we geen huur te betalen. We zijn begonnen met een inloop. Gewoon heel laagdrempelig thee en koffie drinken. Warm en met vertrouwen. “Wat willen jullie doen?” was de vraag. En: “Wat zullen we samen doen?” De vrouwen durfden in het begin echt niet. We hebben toen met de lamellen dicht gezeten. Er mochten echt alleen vrouwen komen. Belangrijk was dus om afspraken met elkaar te maken. Als er iemand onverwachts aankwam, dan zeiden we: “Sorry, maar dat kan niet.” Het was belangrijk om de vrouwen veiligheid en vertrouwen te geven. Langzaam durven ze nu zelf ook steeds meer.’ Een plek zoals de studio heeft elke wijk dan ook nodig, vindt Marlène. Inmiddels heeft zij met bijna alle bewoners, uit alle 550 woningen, wel eens contact gehad.

Het project

Vrouwenstudio de Vrouwenvleugel bevindt zich in wooncomplex de Peperklip. Vrouwen uit alle culturen zijn er welkom. Per week komen zo’n zeshonderd vrouwen uit de omgeving naar de studio. Om Nederlands te leren of gezond te bewegen, om met elkaar te praten over opvoeden of emancipatie, om gezamenlijk te eten of om voor mensen in de buurt te koken. Activiteiten worden veelal door de vrouwen zelf georganiseerd. De vrouwen zetten zich in voor een schone en veilige plek om te wonen en werken daarbij nauw samen met woningbouwcorporatie Vestia en de politie. De overkoepelende moederstichting Cleo-Patria beheert naast studio de Vrouwenvleugel nog drie multiculturele vrouwenhuizen in Rotterdam en heeft als doel het bevorderen van participatie, emancipatie en integratie. Marlène Ramgolam is bij de vrouwenstudio betrokken vanaf het ontstaan ervan.

Het succes

De ruimte is uitgegroeid tot een plek waar vele vrouwen samenkomen. De studio is geopend van maandag tot en met zondag, elke dag. 'Een vrouwenstudio speciaal voor vrouwen dus, maar langzaam aan proberen we ook jongeren en zelfs mannen binnen te krijgen. We bieden bijvoorbeeld taallessen, computerlessen, naailessen, voorlichting en opvoedingsondersteuning. En elke week is er een groep vrouwen die gaat wandelen. De taallessen blijken een goede ingang te zijn. Vrouwen die geïsoleerd waren, krijgen we ook binnen. Een Marokkaanse vrouw uit het gebouw is daarin het voorbeeld geweest voor anderen. Zij heeft de traditionele vrouwen die vrijwel niet

buiten kwamen zover gekregen dat ze nu naar de Vrouwenvleugel komen. Ze wandelen met elkaar tot aan de Van Brieneoordbrug. En mét hoofddoek allemaal hè! Een van hen zit nu ook bij onze vergaderingen.'

Gastvrijheid, warmte, laagdrempeligheid en 'luisterende oren' vormen het krachtigste wapen, van Marlène zelf en ook van studio Peperklip de Vrouwenvleugel. Het woord 'vertrouwen' valt vele malen tijdens het gesprek. 'We dringen bij de vrouwen ook nooit aan om iets gedaan te krijgen. Het moet van hen zelf komen. Als we een idee hebben over voorlichting bijvoorbeeld, dan stellen we dat aan

De frontliner: Marlène Ramgolam

Wat heeft ervoor gezorgd dat u zich voor dit project bent gaan inzetten?

'Tot op heden weet ik het zelf niet. Vroeger durfde ik niets en ik weet ook niet wat het is geweest waardoor ik zo veranderd ben. Ik lag ziek op de bank met een hernia en slikte tientallen pillen per dag. Het jongerenhok was gesloten. Ik zat in de WAO en moest op zoek naar een baan. Fietsen mocht ik niet en ik kon niets. Op een dag ben ik toch gaan fietsen en snuffelen aan wat vrijwilligerstaken. Nu ben ik hier met een contract van 38 uur en krijg ik vrijwilligers aangeboden! Ik slik geen tabletten meer. Wel moet ik bezig blijven. Onze Lieve Heer bestaat. Ik haal kracht uit mijn geloof, uit Anneke, Fred. Zij hebben mij apart genomen, waarna ik de kar ben gaan trekken. Zij hebben mij echt veel gesteund, in goede en slechte tijden moet ik zeggen. Ik stop niet meer. Nu is de Peperklip weer van ons. Het is een deel van ons.'

Wat zijn uw drijfveren?

'De samenwerking! Met bewoners, politie en Vestia. Dat maakt sterk en geeft mij kracht. Het feit dat je serieus genomen wordt. De communicatie onderling is heel goed. Iedereen ziet vooruitgang. We gaan voor onze Peperklip. Kijk, de mensen die hier werken gaan naar huis om vijf uur. Wij blijven. Dat betekent dat wij ook precies weten wat er aan de hand is.'

Hebt u ook negatieve ervaringen gehad tijdens de afgelopen jaren?

'Met mensen die zeggen: "Waar bemoei je je mee. Wie ben je?" Dan zeg ik dat het mijn werk is. Ik probeer het eerst zelf op te lossen en te gaan praten. Waarom van een mug een olifant maken? Als dat niet lukt, dan stuur ik bijvoorbeeld Vestia erop af.'

'We betrekken jongeren er tegenwoordig ook steeds meer bij. Dan laat ik ze bijvoorbeeld boodschappen doen. Als ze zelf gesjouwd hebben en er wordt iets kapot gemaakt, dan voelen ze het wel. Ook zeggen we: "We gaan eerst schoonmaken, dan feestvieren en dan weer schoonmaken." We proberen van het negatieve dus iets positiefs te maken. De kinderen proberen we dan ook te belonen, bijvoorbeeld door ze mee te nemen naar de bioscoop of de MacDonalds. Ik spreek ze ook aan hoor, die oudere jongeren! Laatst waren ze bijvoorbeeld vuurwerk aan het afsteken en ze maak-

ten er een troep van. Ik zei er wat van. Ze antwoordden: "Sorry sorry, mevrouw, we zullen het nooit meer doen!" Ja, ik ben er dag en nacht mee bezig! Ik wil niet dat alles kapot gaat door die kinderen. Wat er gedraaid is in mijn hoofd, dat weet ik niet, maar ik stap er gewoon op af. Mijn kinderen maken zich wel eens zorgen over mij. Ze zeggen: "Mama, het is onveilig wat je doet."

Wat is voor u de meest positieve ervaring binnen het project?

'De vooruitgang! Dat we er zo snel bovenop gekomen zijn. We zijn trots op de mensen uit de wijk. Dat maakt ons sterk. In 2003 zijn we begonnen met observeren, in 2004 kwam de floormanagement. Een paar jaar later zijn we hier en het gaat heel goed.'

Hoe zou u anderen motiveren om hetzelfde te gaan doen? 'Begin laagdrempelig, heb respect en 'luisterende oren', observeer mensen. Soms zie je het meteen en soms duurt het even. De eerste keer dat je in contact komt met mensen, moet je altijd eerst goed observeren. Praat met mensen en wissel ideeën uit! Dat doe ik ook altijd met collega's en dat werkt goed.'

de vrouwen voor en vragen we of ze daar later nog eens op terugkomen. Het project 'Geweld achter de voordeur' noemen we 'Rechten en plichten van de vrouw.' Anders krijg je het nooit voor elkaar bij deze doelgroep. Dan gaan ze er meteen vandoor.'

Marlène geeft nog een goed voorbeeld van de respectvolle, 'menselijke' manier waarop zij werken. 'Een tijdje geleden zag ik drie keer een Marokkaanse vrouw op de fiets voorbij komen. Ik dacht: wat doet zij nou? en vroeg haar: "Mevrouw, zoekt u iets?" De vrouw barstte meteen in huilen uit. Ik heb haar toen direct apart genomen en de afspraak die ik had, heb ik afgezegd. Kijk, die afspraak kun je op een ander tijdstip door laten gaan. Maar als ik die vrouw had laten gaan, dan was ze niet meer teruggekomen. Dat is de manier waarop wij werken. Respect moet je hebben. Dezelfde vrouw zei laatst: "Hier is alles één. De warmte van de vrouwen hier heeft me zo ver gebracht, dat ik nu achter het bureau zit."' Marlène is zichtbaar trots op haar.

Peperklip 25 jaar

De Peperklip bestaat dit jaar 25 jaar en dat wordt uitbundig gevierd met vier zaterdagen in augustus vol festiviteiten in en om het wooncomplex. Het geheel wordt georganiseerd door Vestia, samen met de bewoners. De opening van de feestelijkheden is net achter de rug. 'Vooral de opening was een gigantisch spektakel, met vuurwerk en muziek en alles erop en eraan.' Marlène kan er bijna niet over uit. 'Het was fantastisch, werkelijk waar!'. Er volgen die maand nog feestdagen met live muziek, gezamenlijk eten bij verschillende kookeilanden, een openluchtbioscoop en een feestelijke afsluiting met straattheater.

Er is ook zeker een reden om feest te vieren. Want inmiddels zijn de meeste bewoners er weer trots op dat zij in de Peperklip wonen. Marlène: 'Ik denk dat ik hier nog wel 25 jaar wil wonen. Laatst bood Vestia mij aan om te verhuizen, want ze wilden dit de studenten-vleugel maken. 5000 Euro kreeg ik aangeboden, maar ik heb nee gezegd. Er liggen hier zo veel herinneringen! En van de studenten heb ik geen last, echt niet.'

De vrijwilliger: Kali Kalyan

'Het is hier net een kleine samenleving'

Mevrouw Kali Kalyan is een van de vier vaste vrijwilligers die zich al vanaf de opening van studio Peperklip de Vrouwenleugel inzet voor de vrouwen die er komen. Bij hen kunnen de vrouwen uit de buurt met alles terecht. 'Wij tonen allemaal ongeveer dezelfde vorm van respect en normen en waarden.' Mevrouw Kalyan benadrukt dat vertrouwen in de vrouwenstudio centraal staat. 'Je bespreekt dingen alleen als er vertrouwen is. Als je vertrouwen geeft, dan ontvang je ook vertrouwen. Zo denken wij.'

Zelf is ze geen bewoner van de Peperklip, maar woont er wel vlakbij. In de wijk Vuurplaat. Elke week komt mevrouw Kalyan naar de studio. 'Op dinsdag ben ik de hele dag het aanspreekpunt en doe creatieve activiteiten met de vrouwen. We zijn met naailessen begonnen en we maken bijvoorbeeld kaarten. Ook lunchen we samen. Tussen de activiteiten door wordt er van alles besproken.' Op woensdagavond leidt zij een Hindoestaanse zanggroep. 'We zijn

met zo'n 25 vrouwen en er komen er steeds meer!' Alles wat mevrouw Kalyan voor de studio doet, doet zij vanuit hart en ziel. 'Ik krijg er een warm gevoel van door voor iemand iets te betekenen.'

'Het meest positieve aan de studio? Veel vrouwen waren geïsoleerd. Sinds de studio hier is, hebben we allerlei dingen meegemaakt op dat gebied. Zag je die groep vrouwen waarmee ik zojuist kwam aan lopen? Sommige van hen waren echt geïsoleerd. Moet je ze nu zien! Zodra ze een paar keer binnen zijn geweest, gaan ze zich thuis voelen. Daarom hebben we elkaar ook zo gemist tijdens de vakantie.'

'Het is een ideale plek waar mensen gezellig kunnen bijkletsen. Je bent er even uit en hebt sociaal contact. Het is een steunpunt. Belangrijk is om dingen te kunnen bespreken. Mensen kunnen hun problemen bespreken en ze een beetje loslaten. Iedereen is hier van harte welkom. Het is hier net een kleine samenleving. We betrekken er zo veel mogelijk mensen bij. Iedereen weet dat er een plek is waar je naar toe kunt gaan met problemen. Als er echt serieuze problemen zijn, dan verwijzen we de vrouwen door naar de juiste instanties.'

Door Madelon Steele

Carla Tinschert

‘Bij Jasmijn kwamen vrouwen die vaak niet aan werk konden komen, omdat ze een baan niet konden combineren met de zorg voor gezin en huishouden.’

Trots en enthousiast vertelt coördinator Carla Tinschert over de vrouwen van Matriamarkt. Over Charlotte bijvoorbeeld, die eerst een bijstanduitkering had en nu Chinese kinderen opvangt in de wijk. Morela, die voetverzorging doet, en Hetty en Petra, die hun bedrijfje Budget in Style hebben genoemd. Stuk voor stuk vrouwelijke ondernemers die hun diensten vanuit huis leveren. Een uniek en succesvol concept, zo blijkt.

Multicultureel Vrouwencentrum Jasmijn ligt in de Korrewegwijk in Groningen. Het is vooral de Indische buurt die binnen deze wijk als probleembuurt bekend staat. De wijk heeft een relatief grote populatie allochtonen van overwegend Surinaamse en Antilliaanse afkomst. Bewoners maken zich zorgen over drugsoverlast. De buurt is door minister Vogelaar aangewezen als één van de veertig aandachtswijken. Met de juiste aandacht moet de nieuw Indische buurt over een aantal jaar een zogenaamde krachtwijk zijn.

Per week bezoeken zo’n 300 vrouwen uit de omgeving het centrum. Het vormt een veilige plek waar vrouwen met zelfgekozen activiteiten bezig kunnen zijn. Jasmijn is gericht op de bewustwording van de maatschappelijke positie van vrouwen. Vrouwen worden attent gemaakt op hun keuzemogelijkheden en worden ondersteund bij het maken van keuzes. Jasmijn is een plek waar vrouwen elkaar kunnen leren kennen, waar ze samenwerken en samen verantwoordelijkheid dragen voor hun werk, met respect en belangstelling voor elkaars geloof en cultuur. Het project Matriamarkt is vanuit Jasmijn gestart.

Matriamarkt

‘Bij Jasmijn kwamen al jaren vrouwen die van alles wilden en konden, maar die vaak niet aan werk konden komen, omdat ze een baan niet konden combineren met de zorg voor gezin en huishouden. Dat bracht het bestuur van Jasmijn op het idee om een project te starten voor vrouwen die als zelfstandig ondernemer aan de slag willen vanuit huis, in de persoonlijke dienstverlening of zorg.’ Carla Tinschert vertelt over de start van Matriamarkt: ‘Het voordeel hiervan is dat zij hun eigen tijd kunnen indelen. Bovendien hoeven deze diensten niet altijd tijdens kantooruren uitgevoerd te worden!’

Met steun van het Europees Sociaal Fonds Dagindeling kon Jasmijn begin 2005 beginnen met het werven van vrouwen die een kleinschalig eigen bedrijfje wilden beginnen. Door folders en de lokale pers maakte Jasmijn het project bekend bij de inwoners van Groningen. Tientallen, zometeen honderden vrouwen meldden zich aan. Er heeft een strenge selectie plaatsgevonden. Uiteindelijk werden er 37 vrouwen uitgenodigd voor een gesprek en zijn er uiteindelijk vijftien vrouwen in een eerste groep het opleidingstraject begonnen. Twaalf hebben de opleiding afgerond. In de loop van het jaar 2006 zijn er acht vrouwen uit deze eerste groep begonnen met het aanbieden van hun diensten. Zij richten zich voornamelijk op maaltijdservice of hapjes. In september begon de tweede lichting. De diensten die deze groep vrouwen aanbiedt zijn bijvoorbeeld ‘voetverzorging aan huis’, ‘kledingreparatie’ en ‘hapjesservice voor feestjes en partijen’. De derde groep vrouwen wordt momenteel geworven.

In de zomer van 2006 is met nieuwe fondsen van de Nederlandse Aardolie Maatschappij en Start Foundation de stichting Matriamarkt

Het project

Multicultureel Vrouwencentrum Jasmijn bestaat sinds 1987. Het centrum heeft zich ontwikkeld van een buurtcentrum tot een stedelijk multicultureel vrouwencentrum. Het is een plek waar vrouwen met verschillende achtergronden en culturen elkaar ontmoeten en waar verschillende mogelijkheden worden geboden. In samenwerking met andere organisaties voert Jasmijn projecten uit. Deze projecten hebben allemaal tot doel de kansen van vrouwen te vergroten om een zelfstandig en evenwichtig bestaan op te bouwen. Het project Matriamarkt is er voor vrouwen die vanuit huis een eigen bedrijf willen starten. Een eigen bedrijf geeft meer mogelijkheden om arbeid en zorg op elkaar af te stemmen, zo is het uitgangspunt. Matriamarkt werkt nauw samen met het Alfa-College, Bamboe Coaching & Training en de gemeente Groningen. Carla Tinschert is coördinator van dit project.

De frontliner: Carla Tinschert

Wat heeft ervoor gezorgd dat u voor deze baan gegaan bent?

‘Met name het thema ‘starten vanuit huis’. Klinkt misschien een beetje vreemd, maar ik geloof daar erg in. Daarom vond ik dit project ook zo leuk. Het laagdrempelige, waardoor het heel haalbaar wordt. Mensen die een enorme financiële buffer hebben om bijvoorbeeld een pand aan te schaffen, die komen niet bij ons. Die krijgen het zelf wel voor elkaar.’

Wat zijn uw drijfveren?

‘Enthousiasme. Als je ergens in gelooft, dan wil je het ook doen. Dat geloof ik. Dan zie je er zelf het belang van in. Ik heb ook enorm veel vrijheid gekregen, hoor! Zo van: “Dit is het plan, begin maar!” Je begint eraan en probeert het op anderen over te brengen. Enthousiasme is mijn sterke kant. Dat heeft mede voor het succes gezorgd. Het werken bij Jasmijn zorgt trouwens ook voor een enorme drijfveer. Het is zo’n prettige en coöperatieve omgeving. Geen eilandjes of concurrentiestrijd. De sfeer is goed. Er wordt bijvoorbeeld vaak ’s middags gekookt en dan kan iedereen mee-eten. Dan heb je eigenlijk automatisch zin om je ervoor in te zetten.’

Hebt u ook negatieve ervaringen gehad tijdens de afgelopen jaren?

‘Wat ik zelf als negatief ervaar, is de uitval van vrouwen. Dat is aan alle kanten slecht voor het project. En wat ook lastig is, is het spanningsveld tussen de vraag wat vrouwen zelf doen en wat jij voor hen doet. Daar moeten we nog steeds de juiste balans in vinden. Het opleidingsniveau van de vrouwen verschilt sterk. De ene heeft net lagere school, de ander is hoger opgeleid maar komt uit het buitenland. Dus de behoefte aan uitleg verschilt enorm. We zeggen altijd: “Jij bent de ondernemer, je moet het zélf doen. Wij bieden alleen mogelijkheden.” Zo geven we bijvoorbeeld gastcolleges over verzekeringen, maar vervolgens moeten ze zelf beslissen welke verzekering ze willen hebben.’

Wat is voor u de meest positieve ervaring binnen het project?

‘De vrouwen die gestart zijn, daar ben ik zo trots op. Geweldig! Zoals Charlotte bijvoorbeeld. Zij had eerst een bijstanduitkering... En Hetty en Petra van Budget in Style. Toen ik voor het eerst bij hen kwam en hun enorme logo zag hangen, vond ik dat zo gaaf. Dat geeft gewoon een kick! Voor het succes van het project is het belangrijk dat de vrouwen die starten ook daadwerkelijk gaan beginnen. De eerste groep bestond uit twaalf vrouwen. Daarvan zijn er acht gestart! Dat is veel. De tweede groep was iets kleiner. Van de negen vrouwen zijn er nu twee gestart. Maar het heeft even de tijd nodig. In de loop van het jaar gaat hopelijk nog een aantal vrouwen beginnen.’

Hoe zou u anderen motiveren om hetzelfde te gaan doen?

‘Je moet iets hebben met ondernemerschap vanuit huis en je moet kansen kunnen zien om er wat mee te doen.’

opgericht, die de vrouwen na afloop van het programma ondersteuning biedt. Uiteindelijk is het de bedoeling dat de succesvolle vrouwen uit het project zelf bijdragen aan deze stichting, zodat nieuwe startende ondernemers daarvan gebruik kunnen maken.

Inhoud programma

Om de vrouwen voor te bereiden op het starten van hun onderneming volgen zij een lesprogramma, samengesteld door Bamboe Coaching & Training en het Alfa-College. Eén dag per week krijgen ze persoonlijke begeleiding en training, bijvoorbeeld over presentatie, klantvriendelijkheid, klachtenbehandeling en computervaardigheden. Ook krijgen ze hulp bij marktonderzoek, financiële administratie en het schrijven van een ondernemingsplan. Carla: ‘We zetten veel breder in dan misschien in eerste instantie noodzakelijk is. We gaan ervan uit dat bepaalde vakkennis altijd van pas komt. Denk bijvoorbeeld aan computervaardigheden.’ In de loop van het programma krijgen de vrouwen een specifiek beeld van de kansen en mogelijkheden van hun bedrijf.

Obstakels

Matriamarkt denkt in alle opzichten met de vrouwen mee. Een van de problemen waar de vrouwen, en dus ook de organisatie, op stuitte bij de eerste groep, was de horecawetgeving voor de vrouwen die vanuit huis eten wilden bereiden. ‘Het grootste probleem daarbij bleek dat de plek van waaruit de vrouwen werkten (huis) geen horecabestemming had. De geweldige plannen van de vrouwen leken even helemaal in rook op te gaan.’ Gelukkig werd er een oplossing gevonden in de samenwerking met buurtrestaurant l'Eet-udié. Dit restaurant ligt ook in de Indische buurt en wordt gerund door Ada. Jongeren van het Alfa-College volgen hier voltijds een opleiding in de horeca. Vrouwen die onder de vleugels van Matriamarkt een eigen bedrijf beginnen, mogen gebruik maken van de keuken als het restaurant gesloten is ('s ochtends en in het weekend). Woningcorporatie In heeft een bijdrage geleverd door het pand voor partijen betaalbaar te houden. Zonder hen waren zowel het koken voor de vrouwen van Matriamarkt als het buurtrestaurant niet mogelijk geweest.

Succes

Dat het project een succes is, daar twijfelt niemand over. 'Inmiddels is de gemeente Groningen een vaste subsidiegever van het project en heeft daarmee het succes van het project erkend. Het project zal worden uitgebreid binnen de provincie Groningen. Verder komt er aandacht uit het hele land. In Leeuwarden hebben twee raadsleden

aangegeven het project te willen gaan starten. Ook in Drenthe krijgt Matriamarkt voeten aan de grond, nu de provincie een bijdrage aan het project heeft toegezegd. En zelfs in Den Haag en Utrecht bestaat interesse voor het project.'

Een deelnemer: Anurupa Borkar

'Matriamarkt heeft mij precies het juiste steuntje in de rug gegeven'

'Lekkere Indiase Maaltijden, kleine hapjes. Wij organiseren workshops en themafeesten voor groepen.' Deze tekst staat op de folder die Anurupa Borkar heeft meegenomen. Anurupa is een vrouw uit de tweede groep die de opleiding bij Matriamarkt heeft gevolgd en afgerond. Een hoogopgeleide vrouw uit India die graag aan de slag wilde in Nederland. Maar hierbij wilde zij wel het werk kunnen combineren met de zorg voor haar twee kinderen, Anan (4) en Anushka (8).

'In India heb ik Engelse literatuur en later ook marketing gestudeerd. Al toen ik in India woonde, wilde ik graag een eigen bedrijfje. Nadat ik mijn man leerde kennen, een Indiase chef-kok, ben ik naar Nederland gekomen en heb ik samen met hem een gezin gesticht.' Lange tijd heeft Anurupa getwijfeld om hier te gaan beginnen. De Nederlandse taal, maar ook de zorg voor haar kinderen, belemmerde Anurupa. Aangezien haar jongste zoon nu naar de basisschool gaat, leek het juiste moment aangebroken om zelf weer iets te gaan oppakken.

'Via de fietscursus voor allochtone vrouwen kwam ik een paar jaar geleden bij Jasmijn terecht. Er ontstond contact met de vrouwen uit het centrum en in de loop van de tijd ging ik er steeds meer activiteiten ontplooiën. Op een gegeven moment heb ik er workshops Indiaas koken ge-

geven. Dat is heel goed bevallen. Later heb ik een markt-onderzoek gedaan en in Groningen bleek een markt aanwezig te zijn voor goed Indiaas eten.' Ook uit de enquête tijdens haar opleiding bij Matriamarkt bleek haar concept een gat in de markt te zijn. Haar doelgroepen zijn ondermeer tweeverdieners, Indiase studenten en vegetariërs voor wie Indiaas eten uitermate geschikt is.

Vorig jaar, tijdens het bezoek van minister Vogelaar aan de Korrewegwijk, presenteerde Anurupa voor het eerst haar bedrijfje Ann Caterer. Het bleek overigens niet mogelijk om het bedrijfje vanuit huis te starten. 'Nederland heeft te veel regels waar je aan moet voldoen. We zouden een hele keuken aan het huis moeten laten bouwen.' Daarom maakt zij gebruik van de keuken van buurtrestaurant l'Eetudié. Op tijden dat het restaurant gesloten is, in de weekenden, kan Anurupa workshops koken (Indiaas en Europees) geven en themafeesten organiseren.

'Matriamarkt heeft mij eigenlijk een steuntje in de rug gegeven. Het heeft mij zelfvertrouwen gegeven. Je ziet andere vrouwen het ook doen. Het tijdschema en de deadlines waar we ons aan moesten houden vond ik heel goed. Alles was goed geregeld en je krijgt heel veel informatie. Als je praat over een eigen bedrijf en er zo mee bezig bent, wordt het op een gegeven moment ook echt waarheid.' Van het een komt het ander. Inmiddels heeft ze ook haar certificaat sociale hygiëne gehaald. Anurupa voelt zich ook erg gesteund door haar man en kinderen. Het voordeel van dit werk is dat de kinderen om haar heen kunnen zijn, terwijl zij aan het werk is.

Bien Hofman

Door Madelon Stoele

Wij dóen gewoon. En wij proberen gebruik te maken van de kwaliteiten die er in de wijk zijn. Het werkt net zo simpel als bij kinderen: je moet het positieve gedrag stimuleren.'

Als geen ander kent ze de ins en outs van de wijk Pendrecht. Bien Hofman woont er nu zo'n 28 jaar. Haar kinderen zijn er opgegroeid. Ze heeft veel contacten in de wijk, mede dankzij haar vroegere werk in de thuiszorg. Daarmee leerde Bien de mentaliteit van de wijk kennen, de binnenkant van de wijk. Nu werkt ze vooral aan de buitenkant. Met hart en ziel besteedt ze vele uren (vrijwillig) aan de Pendrecht Universiteit.

Pendrecht is een wijk in het zuiden van de Rotterdamse deelgemeente Charlois. Deze tuinstad, gebouwd in de jaren vijftig, is met veel idealisme gebouwd en is relatief groen en ruim van opzet. In de loop van de tijd verschaalde en verpauperde de wijk. De laatste decennia kreeg de wijk te maken met overlast, inbraak en criminaliteit. Het dieptepunt voor Pendrecht was de sfeer die ontstond na het ongeluk met Sedar Soares, de jongen die in 2003 werd doodgeschoten na het gooien van een sneeuwbal bij metrostation Slinge. De wijk kwam alleen nog maar op een negatieve manier in de publiciteit. Tegelijkertijd werd de stille tocht en de herdenking een jaar erna voorbeeld van saamhorigheid in de wijk.

Het keerpunt

In oktober 2003 zijn bewoners gestart met een proces om de energie en kracht die in de wijk aanwezig zijn weer zichtbaar te maken. Dit op uitnodiging van onder meer Pieter Tops (hoogleraar bestuurskunde aan de Universiteit van Tilburg), Dominic Schrijder van het dagelijks bestuur en woningcorporatie de Nieuwe Unie. Bien Hofman vertelt: 'Als bewoners werden we uitgedaagd om een plan te bedenken. Dit begon met een enorme kerstboom. We wilden de hoogste kerstboom van Rotterdam neerzetten op Plein 1953, naar het idee van de kerstboom die elk jaar door de stad Oslo geschonken wordt, voor het stadhuis op de Coolsingel. Burgemeester Opstelten en de loco-burgemeester van Oslo hebben samen met onze dag- en nachtburgemeester de lampjes aangestoken, zoals ook op de Coolsingel gebeurt. De boom was natuurlijk helemaal niet de hoogste en daar ging het ook niet om. Waar het wel om ging is dat bewoners, kerken, scholen en organisaties zichtbaar werden en contact hadden met elkaar. Er waren zes verschillende gezindten aanwezig, dat was geweldig. Ze hebben allemaal iets georganiseerd. Bewoners worden zich er steeds bewuster van dat het belangrijk is

om samen te werken met de professionals. Vitaal Pendrecht wil dat vasthouden. Vitaal Pendrecht organiseert nu elk jaar een kerstfeest. Daarnaast organiseren we allerlei activiteiten van een kinderraad tot een wielerronde met een echte missverkiezing, en van Holi Phagwa tot het suikerfeest.' Steeds meer mensen raken bij de organisatie betrokken. 'Het belangrijkste resultaat van de uitdaging is dat de Pendrecht Universiteit is opgericht en voor een grote groep bewoners niet meer is weg te denken.'

College in huiskamerstijl

Binnen de universiteit zijn verschillende faculteiten: de Kunst- en cultuurfaculteit, de Sportfaculteit, de Theologische faculteit en de faculteit van de Vernieuwing van de wijk. Een van de belangrijkste middelen binnen de faculteit van de Vernieuwing is dat de bewoners colleges geven aan (nieuwe) professionals, met als doel dat zij kennis aan de professionals overdragen over onderwerpen die hen bezighouden. Dit spaart tijd voor de bewoners, maar ook voor de professionals. De colleges vinden plaats in 'huiskamerstijl' en vinden gedurende het jaar plaats. De onderwerpen worden ingegeven door de actualiteit en door vragen van bewoners en instanties. Bien: 'Je kunt bijvoorbeeld als woningcorporatie de Nieuwe Unie de vraag stellen: "Wat wil je verbeterd hebben in jouw wooncomplex?" We hebben ook een college over veiligheid gegeven. Tijdens de colleges hebben de bewoners aan de professionals – de studenten – uitgelegd wat er moet gebeuren om de veiligheid te vergroten. De professionals stelden na afloop hun vragen. Mensen geven dan ook een antwoord op datgene wat je wilt weten, niet op hetgeen je wilt horen. Wanneer de juiste vragen gesteld worden krijg je ook de juiste antwoorden. Het is een goede methode om de profs iets duidelijk te maken. Als je iets aan de weet wilt komen, moet je bij de burger beginnen. Gewoon eigen ervaring. Ervaring is de beste methode, dat is de kern van de colleges.'

Professionals zitten nu eens niet in de rol van uitlegger en verdediger van hun eigen beleid. Bewoners hebben het podium nu voor zichzelf en er wordt naar hén geluisterd. Het geeft een zeer originele wending aan de relatie tussen ervaringsdeskundigheid en materiedeskundigheid. Er zijn inmiddels verschillende colleges geweest. Bij elk thema worden er nieuwe groepen bewoners betrokken. Het laatste college richtte zich specifiek op de jongeren uit de wijk. Bien: 'De zoon van mijn collega Baby wilde stage lopen en ik zocht een ingang naar de jongeren hier in de wijk. Dat werkte enorm goed. Het jongerencollege leverde veel informatie op. Een van de jongeren zei bijvoorbeeld: "Als ik van school kom, word ik soms een paar keer

achter elkaar preventief gefouilleerd.” Toevallig weet ik hoe dat voelt. Op mijn familiebezoek in Nieuw Zeeland ben ik in totaal acht keer uitgebreid gefouilleerd op verschillende vliegvelden. Op reis weet je dat het gebeurt, maar als je van school komt, dan gaat dat wel ver. Tijdens het jongerencollege toen dit ter sprake kwam was er geen reactie van de studenten. De jongeren zeiden vervolgens: “Het is toch niet zo gek dat we de politie dan uit gaan dagen.” Dat kan ik heel goed begrijpen.’

‘De hele wereld woont in Pendrecht!’

De culturele samenstelling van de bewoners in de wijk is in de afgelopen jaren nogal veranderd, met sociale, culturele en financiële aspecten als gevolg. Bien vindt dit juist een verrijking. ‘De hele wereld woont in Pendrecht! Ik reis graag en heb aardig wat gezien. Misschien dat ik daarom de vergelijkingen makkelijk kan maken.’ Met de Pendrecht Universiteit wordt geprobeerd de stigma’s te doorbreken. Binnen het kenniscentrum wordt getracht latente vaardigheden van de bewoners zichtbaar en voor de gemeenschap inzetbaar te maken. Tegelijkertijd worden op deze manier de normen en waarden die de bewoners vanuit hun achtergrond en verleden hebben meegekregen op een positieve manier gedeeld, zodat er een grotere binding binnen de leefgemeenschap ontstaat. Bien geeft een praktisch voorbeeld van hoe dat in de praktijk werkt: ‘Allochtonen houden niet van vergaderen, maar dat lossen we gewoon anders op. Ik vraag dan bijvoorbeeld aan een Antilliaanse vrouw of ze iets in de week kan leggen. Zij is dan de sleutelfiguur naar de gemeenschap toe. We moeten met elkaar leren communiceren, zo simpel is het. Je moet goed kijken en observeren, juist bij mensen van allochtone afkomst. Zij zeggen meestal niet direct wat ze denken. Dan moet je bijvoorbeeld kijken naar de lichaamstaal.’

‘Ach die beeldvorming over groepen allochtonen. Alles herhaalt zich gewoon. Vroeger was het zo met mensen uit Nederlands-Indië. Dat zag je met Surinamers, en dat zie je nu ook met Turken en Marokkanen. En straks krijgen we het met de Polen. Wij mensen hebben de grenzen bepaald, maar van wie is de wereld nou eigenlijk!’ Bien probeert juist zoveel mogelijk bewoners het gebouw van de bewonersorganisatie binnen te halen. Zoals voor mevrouw Kharag die een groepje vrouwen Hindilessen geeft. ‘Dan zitten ze hier binnen met van die belletjes en zo. Prachtig is dat! Tegelijkertijd krijg je ook uit die hoek weer informatie.’

Poelier ‘t Haasje

De laatste jaren gebeuren er weer veel positieve dingen in Pendrecht. En misschien was dat altijd wel zo, maar was het gewoon minder zichtbaar. Bien noemt voorbeelden die de positieve inzet en de flexibiliteit van bewoners voor hun wijk duidelijk maken: ‘Misschien wel het symbool van saamhorigheid in de wijk is poelier ‘t Haasje. De poelier bestaat dit jaar 25 jaar en is inmiddels echt een begrip geworden. ‘Hij weet alles. In zijn winkel vinden belangrijke gesprekken plaats. Zo begroet de poelier twee oudere dames met: ‘Zo meisjes, hoe gaat het met jullie?’ Dat werkt want welk mens houdt nou niet van een gezellige begroeting? In de winkel worden nieuwtjes uitgewisseld. Daar hoorde buschauffeur Cees Dorsman het verhaal van een echtpaar in de wijk wiens invalidenwagen in brand was gestoken. Hij is toen een actie gestart om geld in te zamelen en binnen twee maanden konden er bij wijze van spreken twee wagentjes gekocht worden! Bij de notaris is vastgelegd dat na overlijden de wagen weer in zijn bezit komt en door kan geven aan iemand anders. Zo blijft het een gezamenlijk bezit.’

De vrijwilliger: Gerard Boom

‘De Pendrecht universiteit brengt mensen samen’

Volgens Bien Hofman is hij een ‘spin in het web’. Ook noemt ze hem ‘de professor’. Gerard Boom, vrijwilliger, is voorzitter van de bewonersorganisatie (BOP) en Vitaal Pendrecht én bewoner van de wijk. Ondanks zijn leeftijd (72) is hij bijna elke dag te vinden bij de BOP als aanspreekpunt voor bewoners. Daarnaast werkt hij samen met onze frontliner Bien Hofman en de opbouwwerker Rieks Westrik waar mogelijk.

Gerard Boom woont nu 15 jaar in Pendrecht. Al heeft hij de dieptepunten van de wijk ook meegemaakt, inmiddels is hij er vrij positief over. ‘We zijn uit de put aan het krabbelen. Ik vind dat het redelijk goed gaat. De echte oude Pendrechtelingen zijn er meestal minder over te spreken. Maar ik moet zeggen: ik ben ook wel wat gewend. Zelf ben ik opgegroeid in de Afrikaanderwijk. Dat was en is nog steeds een echte volksbuurt waar het er vroeger soms ruig aan toe ging. Zo maakten de havenarbeiders regelmatig ruzie in de cafés en kwamen dan al vechtend de kroeg uit rollen. De volgende dag werd er niet eens over gepraat, want dat hoorde er gewoon bij. Dat soort dingen gebeurt hier sowieso niet. Het is wat dat betreft redelijk rustig.’

‘De wijk is prachtig gemêleerd. Er wonen hier veel verschillende bevolkingsgroepen, mensen uit wel 46 verschillende culturen. Persoonlijk vind ik dat geweldig. Zo hoort dat ook in een wereldstad. Laat ik het zo zeggen: ik heb Rotterdam altijd als een stad gezien waar iedereen welkom is, en zo zie ik het nog steeds. Mensen moeten met elkaar samenleven en daar kan de Pendrecht Universiteit mooi aan bijdragen.’

Gerard Boom vertelt, net als Bien, over het jongerencollege dat door de Pendrecht Universiteit werd georganiseerd. ‘In eerste instantie kwamen de jongeren binnen, maar ze liepen meteen weer weg. Ze zagen daar hun begeleiders zitten... Onze Antilliaanse stagiaire is hen toen achterna gelopen en heeft ervoor gezorgd dat ze weer terugkwamen. Uiteindelijk werd het college een succes, want er kwam veel informatie uit naar voren, onder andere over het preventief fouilleren van schoolgaande jongeren. Laatst zag ik inderdaad dat er jongens op straat gefouilleerd werden. Ik liep net achter hen en aan mij vroeg de politie niets! Dat klopt toch niet. Het wekt wrevel op.’

‘Vorige week kwam ik een groep jongeren op straat tegen. Een van hen groette mij en vroeg: “Hoe gaat het? Weet u nog, van die bijeenkomst?” Dat feit op zich, dat ze mij aanspreken, is al zó positief. Het klinkt misschien gek, maar het lijkt erop of de ouderen bang zijn voor jongeren en de jongeren bang zijn voor de ouderen. De Pendrecht Universiteit brengt hen samen. Door met elkaar om de tafel te gaan zitten krijg je begrip voor elkaar.’

De frontliner: Bien Hofman

Wat heeft ervoor gezorgd dat u voor deze baan bent gegaan?

'In 2001 ben ik begonnen als administratief medewerker van Charlois Welzijn. Een paar maanden later kwam Rieks, de opbouwwerker ik heb hem rondgeleid in de wijk en voorgesteld aan verschillende wijkbewoners die ik kende vanuit mijn vorige baan. Zo hebben we elkaar geholpen om zo snel mogelijk thuis te raken als team in de wijk. Hij is Opzoomer regisseur, dan ben je vaak in de wijk te vinden. Hij heeft mij vaak meegevraagd waar ik weer veel van geleerd heb. Dat komt van pas bij vergaderingen waar ik notuleer en dus wel moet weten waar het over gaat.

Wat zijn uw drijfveren?

'Mijn drijfveren? Dat zijn mijn kinderen. Zij zeggen: "Ik heb het goed gehad in Pendrecht." De wijk is nu alleen zo negatief in het nieuws geweest, alles wordt dan negatief. Je komt dan in een negatieve spiraal. Ik wil die berichtgeving veranderen. Je pakt de kinderen ermee, want alles heeft zo zijn weerslag. Als moeder wil je niets anders dan jouw kinderen een goed leven geven. Ik heb zelf veel gereisd en dan zie je dat we hier waardevolle dingen hebben. Dat moeten we proberen te behouden. Ik heb zelf een goede jeugd gehad en dat wens je anderen ook toe. Laatst had basisschool Over de Slinge een aantal opblaasbadjes neergezet op het schoolplein, geweldig dat gesnater van de kinderen gewoon een uurtje onbezorgd plezier. Fantastisch was dat en het kost niets. Het is zo simpel!'

Hebt u ook negatieve ervaringen gehad tijdens de afgelopen jaren?

'Je hebt altijd mensen die zeggen: "Joh, dat helpt niet. Je bent gek." Maar ja, ik denk maar zo: stel, je gaat voor honderd procent en je krijgt zeventig procent. Dan heb je al heel wat bereikt. En als je dan overvraagt, heb je toch honderd procent! Ik word niet goed van de rapporten van de zogenaamde professionals met hun statistieken. Wij doen gewoon. En we proberen gebruik te maken van de kwaliteiten die er in een wijk zijn. Het werkt net zo simpel als bij kinderen: je moet het positieve gedrag stimuleren. Als een soort verdieping willen we nu ook bullen gaan uitdelen. Aan de wijkagent bijvoorbeeld. Die heeft zulk goed werk verricht. Dat moet je dan benoemen en onderbouwen. Waarom wil je die wijkagent houden?'

Hoe zou u anderen motiveren om hetzelfde te gaan doen?

'Door bewust te maken dat professionals afhankelijk zijn van bewoners. waarmee ik niet wil zeggen dat het altijd moet zoals de bewoners dat willen, integendeel ik pleit voor overleg. De één kan niet zonder de ander. Vraag het de bewoners eerst voordat je wat gaat ondernemen als ambtenaar. Eigenlijk is het een open deur. Iedereen woont ergens. Je zou het toch moeten weten als prof. Ik vraag dan wel eens: "Staat er bij jou ook een container onder je slaapkamerraam?" Ook al worden we als een achterstandswijk betiteld, mensen denken hetzelfde hoor! Het is zo'n simpel concept en het werkt als een trein.'

Het project

De Pendrecht Universiteit valt onder Stichting Vitaal Pendrecht. Op deze Universiteit, die voor de bewoners gratis te bezoeken is, staat de ervaring en kennis van de inwoners van Pendrecht centraal. Doelen van de Pendrecht Universiteit zijn het opleiden van bewoners, een positief beeld van de wijk naar buiten brengen, saamhorigheid onder de bewoners bevorderen en emancipatie. Docenten, wetenschappelijk medewerkers, professoren en eredoctors zijn bewoners van de wijk. De studenten zijn als professionals werkzaam in de wijk. De rollen zijn dus omgedraaid: bewoners geven colleges aan de zelf opgerichte faculteiten, terwijl professionals in de leer kunnen omdat de bewoners de echte kennis hebben van de wijk. De bewonersorganisatie (BOP), Stichting Vitaal Pendrecht en de Universiteit Pendrecht vormen een drie-eenheid. Zij werken samen met instanties, ondernemers en politici. De kern van de Pendrecht Universiteit bestaat uit Bien Hofman, Gerard Boom, Baby Jamanika en Rieks Westrik. De grootste trekker van het project is Bien, en daarom is zij onze frontliner.

Postbus 1878
3000 BW Rotterdam
telefoon 010 282 50 50